

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Niciodată încă în istoria omenirii știința n-a jucat un rol atât de important ca acum, în socialism. Opera de construire a comunismului, în care s-a angajat poporul sovietic, deschide științei noi perspective.

Citiți în pag. 6—7:

ȘTIINȚA ȘI COMUNISMUL

de Oleg Pissarjevski

Asia centrală sovietică. Noul peisaj al unei regiuni care nu-și mai merită numele de odinioară: Stepa Flămîndă

CITIȚI
ÎN ACEST
NUMĂR:

UN RITM ACCELERAT

de ing. Nicolae Panaite
(pag. 3)

INTILNIRE CU POLEVOI

de Demostene Botez
(pag. 4)

CASA OMULUI NOU

de arh. Mihail Caffé
(pag. 5)

ANUL XVII

47

(871)

24 noiembrie 1961

12 PAGINI 1 LEU

Centrală electrică de tip nou

În Azerbaidjan, la Ali-Bairamliinsk se construiește o nouă centrală electrică, prima centrală din U.R.S.S. și Europa sub cerul liber. Doar pentru confortul personalului de deservire s-au amenajat unele acoperișuri de protecție și au fost înălțați pereți din ardezie ieftină.

Construirea unor astfel de centrale electrice este foarte avantajoasă. Sala de mașini și cazanul, de pildă, costă mult mai puțin și se construiesc într-un termen mult mai scurt.

De un real ajutor în munca de pro-

iectare a centralei electrice au fost propunerile prețioase făcute de raționalizatori. Astfel, datorită propunerii tinărului lăcătuș-turbinist G. Mikaev, montarea generatorului a fost realizată cu trei zile înainte de termen iar propunerile șefului șantierului, V. Tokarev, au adus economii de 6390 ruble.

Centrala electrică de la Ali-Bairamliinsk, care va fi cea mai mare centrală din Azerbaidjan, este construită de întreaga țară. Harkovul, bunăoară, trimite turbogeneratoare puternice, Taganrogul — agregate de înaltă productivitate, Moscova — utilaj electric iar Mîgheceaurul — piese din beton armat.

În scurtă vreme, pe o distanță de sute de kilometri deasupra stepelor și prăpastiilor se vor întinde linii de înaltă tensiune, care vor transporta curent furnizat de această centrală electrică de tip nou.

Les Nouvelles DE MOSCOU

1962: Concurs internațional Ceaikovski

Succesul primului Concurs de pian și vioară Ceaikovski, din 1958, a făcut ca Guvernul sovietic să adopte o hotărâre prin care să consacre acest concurs. Următorul Concurs Ceaikovski se va desfășura la Moscova, între 2 aprilie și 7 mai 1962. De data aceasta, concursul va antrena nu numai pianști și violoniști, ci și violonceliști, în repertoriul cărora compozițiile lui Ceaikovski ocupă un loc important.

Juriul Concursului va fi alcătuit din muzicieni cu renume din diferite țări.

Întotdeauna la competiții studenții din întreaga lume care în 1962 vor împlini vârsta de 17 ani, fără să o depășească pe aceea de 32. Concurenții urmează să adreseze cererile de înscriere la sediul Comitetului de organizare: Moscova, strada Neglinnaia nr. 15, până cei mai târziu la data de 31 decembrie a.c., urmînd ca răspunsurile privind prezentarea la Concurs să fie exp. date pînă la data de 15 februarie 1962.

Concursul se va compune din trei audii publice: două eliminatorii și una finală, lucrările trebuînd să fie interpretate fără partitură.

Pentru a putea participa la cea de a doua probă, concurenții vor trebui să totalizeze cel puțin 18 puncte din 25. În același timp, s-a prevăzut ca numărul finaliștilor să fie de 32: 12 pianști, 12 violoniști și 8 violonceliști, repartiția definitivă a locurilor și premiilor urmînd să se facă prin vot deschis asupra fiecărei candidaturi, ținîndu-se seama de rezultatele obținute la cele trei probe.

Concursul internațional Ceaikovski va atribui cîte 8 premii și 4 diplome pianștilor și violoniștilor și 6 premii și 2 diplome violonceliștilor. Laureatii primelor trei premii vor avea dreptul să efectueze un turneu în Uniunea Sovietică și să înregistreze discuri.

Comitetul de organizare își asumă sarcina să acopere cheltuielile de întreținere ale participanților la Concurs și ale însoțitorilor lor și să asigure plata călătoriei de la Moscova, înapoi în țara respectivă.

ИЗВЕСТИЯ

СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ПРУДЯЩИХСЯ СССР

Recent, s-a încheiat sezonul de vară și de toamnă al Expoziției realizării economiei naționale a U.R.S.S.

Anul acesta expoziția s-a îmbogățit mult — a arătat unui corespondent al agenției TASS O. A. Mihailov, directorul adjunct al expoziției. Cu prilejul celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S., în pavilioanele expoziției și în aer liber au fost expuse aproximativ 25.000 de noi mașini agregate, mașini-unelte, dispozi-

tive și alte obiecte — mărturie a realizărilor întreprinderilor și organizațiilor de cercetări științifice înaintate, oamenilor de știință, colectivelor de muncă comunistă.

Recent, în pavilionul „Academia de Științe Cosmos” a fost deschis un nou sector, închinat zborului omului în Cosmos. Pavilionul industrial al Federației Ruse și pavilionul R.S.S. Kazah au fost complet reorganizate. Iar pavilionul „Radioelectromica” s-a îmbogățit cu o nouă sală de tehnică a calculului. În sectorul agricii a fost deschis pavilionul „Nutrețuri”.

Un loc de seamă l-au ocupat expozițiile tematice. Numai în răstimpul celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S. vizitatorii au putut vedea aproape 70 de asemenea expoziții, consacrate problemelor actuale ale dezvoltării economiei naționale. Un interes

deosebit au suscitat expozițiile diferitelor Consilii ale economiei naționale. Expoziția Consiliului economiei naționale Leningrad, de pildă, a fost vizitată de peste un milion de oameni. A existat de asemenea o expoziție tematică a Consiliului economiei naționale al orașului Moscova, al cărei cuvînt de ordine a fost mecanizarea complexă a producției, mărirea rezistenței și îmbunătățirea calității produselor.

În acest sezon Expoziția realizării economiei naționale a fost vizitată de peste 7.000.000 de oameni, cu aproape 600.000 mai mulți decît în aceeași perioadă a anului trecut.

Sezonul de iarnă nu va fi nici el mai puțin interesant. Vor funcționa ca și pînă acum multe pavilioane și expoziții tematice noi, se vor ține seminarii și conferințe tehnico-științifice.

СОВЕТСКАЯ РОССИЯ

Pentru ca să nu mai fie război!

Într-o zi, la redacția ziarului s-a întîlșit o femeie în vîrstă, cu părul alb. S-a așezat pe un scaun și a scos din poșetă o punguță veche.

— Am o rugămînte — ne-a spus femeia, pe nume S. M. Holmianskaia. Am adunat 1.500 de ruble în bani noi și aș vrea să le ofer pentru cauza păcii. Stătuți-mă unde să mă adresez.

Am cercetat-o cu privirea. Era o femeie slabă, purta o rochie demodată și pantofi cîi se poate de modești.

— Nu vă supărați, dar dumneavoastră aveți tot ce vă trebuie?

— Tot. Primesc o pensie destul de bună. Îmi ajunge — roșii S. M. Holmianskaia. Apoi, cu mîna tremurîndă, destăcu punga și scoase o fotografie pe care ne-o înmîna:

— Copiii aștia sînt nepoții mei. Au fost uciși de hitleriști. Și nu vreau ca și alți copii să aibă aceeași soartă. De aceea am hotărît să închin economiile mele cauzei păcii.

Ne-am interesat de biografia acestei femei. Am aflat că locuiește la Leningrad. În zilele blocadei se afla acolo, în orașul de pe Neva. Rudele ei au fost prinse de război în Bielorusia, nu departe de Orșă. Cînd au ocupat acest teritoriu, fasciștii au deportat în Germania pe fratele, sora și nepoții Holmianskaia. Acolo, în lagărele de concentrare, l-au murit toate rudele. Așa încît a rămas singură.

Fotografiile nepoților Savik și Dusea, victime ale fascismului, sînt pentru dînsa cele mai scumpe amintiri. Și deși nenorocirea s-a întîmplat de mult, pierderea grea pe care a suferit-o încă vie în amintirea Holmianskaia, o face să se îngrijască de viitorul tinerei generații.

Așa că am stătuți-o să ofere banii Fondului păcii. Și așa a și făcut.

Membrii biroului studențesc de proiectare și construcții al Institutului de drumuri din Harkov au realizat un automobil de mic litraj de tip sportiv-turistic, pe care l-au botezat „HADI-2”. Automobilul cîntărește 450 de kilograme și dezvoltă o viteză de peste 100 de kilometri pe oră. În fotografie: grupul de studenți care a creat automobilul cercetîndu-l după rodaj.

ПРАВДА

Орган Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза

O casă construită în 28 de zile

Anul trecut, în Uniunea Sovietică au fost construite aproximativ trei milioane de apartamente, adică aproape tot atîtea cît în 17 țări capitaliste din Europa plus S.U.A., luate la un loc. Iar în următoarele două decenii urmează să se construiască noi clădiri însumînd 86 milioane de apartamente. În comparație cu 1961, volumul construcției de case de locuit va crește de 75 de ori.

Chiar americanii au recunoscut că spre a lichida locuințele „nestandard”, S.U.A. ar avea nevoie, dacă s-ar lucra în ritmul de astăzi, de 280 de ani. Uniunea Sovietică, însă, va rezolva problema locuințelor în numai zece ani. Trebuie subliniat că în ultimul deceniu volumul de locuințe construite la Moscova a crescut de șapte ori.

Desfășurînd cu succes întrecerea socialistă în cinstea celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S., colectivul de muncitori de pe un șantier din Moscova a construit o casă de locuit în 28 de zile. Brigada de muncă comunistă condusă de Serghei Iakovlevici Lopuțko a montat clădirea, cu 65 de apartamente, în numai 24 zile, dînd posibilitate brigăzii de finisare să înceapă lucrul în a 13-a zi. Deci, construirea casei a durat de la 4 octombrie la 2 noiembrie. Sute de constructori din Moscova au venit aici spre a învăța din experiența acestui colectiv fruntas.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 8 telefon 13.02.10.

Un ritm accelerat

Pentru nimeni nu mai este desigur o noutate faptul că în momentul de față Uniunea Sovietică dispune de forțe de producție dintre cele mai moderne și că în multe domenii ale științei și tehnicii ocupă primul loc în lume. Față de anul 1913, la sfârșitul anului 1960 producția globală industrială a Uniunii Sovietice a fost de peste 40 ori mai mare, producția mijloacelor de producție de 93 ori, iar producția industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor de 270 ori mai mare. Construirea bazei tehnice-materiale a comunismului presupune însă un nivel de dezvoltare a forțelor de producție care să depășească tot ce a realizat sau poate să realizeze orînduirea capitalistă.

Noul Program al P.C.U.S. subliniază că principalele trăsături ale bazei tehnice-materiale a comunismului, care se construiește astăzi în U.R.S.S., sînt: deplina electrificare a țării și perfecționarea, pe această bază, a tehnicii, tehnologiei și organizării producției sociale în toate ramurile economiei naționale; mecanizarea complexă a proceselor de producție, tot mai deplina automatizare a acestora, aplicarea pe scară largă a chimiei în economia națională; dezvoltarea prin toate mijloacele a unor noi ramuri de producție, eficiente din punct de vedere economic, a unor noi tipuri de energie și materiale; folosirea multilaterală și rațională a resurselor naturale, materiale și de muncă; îmbinarea organică a științei și producției și un ritm rapid al progresului tehnico-științific; un înalt nivel cultural-tehnic al oamenilor muncii și, în fine, o considerabilă superioritate față de cele mai dezvoltate țări capitaliste în domeniul productivității muncii.

Ca urmare a creării bazei tehnice-materiale a comunismului Uniunea Sovietică va dispune de forțe de producție nemaiîntîlnite ca nivel de dezvoltare. Aceasta va avea drept consecință transformarea relațiilor socialiste în relații comuniste.

Noul Program al P.C.U.S. prevede, după cum se știe, ca baza tehnică materială a comunismului să fie construită într-un răstimp de 20 ani (1961—1980) și anume în două etape.

În prima etapă, 1961—1970, Uniunea Sovietică va depăși nivelul actual al producției industriale a celei mai dezvoltate țări capitaliste — Statele Unite ale Americii. În această perioadă se prevede ca volumul producției industriale să crească de circa 2 ori și jumătate.

În cea de a doua etapă, 1971—1980, producția industrială a Uniunii Sovietice va crește de cel puțin 6 ori. Aceasta înseamnă că îndeplinind planul pe anul 1980, Uniunea Sovietică va lăsa cu mult în urmă actualul volum global al producției industriale din S.U.A. Înaltul nivel al dezvoltării forțelor de producție ce va fi dobîndit atunci în Uniunea Sovietică va îngădui satisfacerea din belșug a nevoilor societății și ale tuturor cetățenilor ei.

Economia socialistă se caracterizează prin ritmuri înalte și continuu de dezvoltare. Într-o perioadă de 42 de ani, și anume 1918—1959, ritmul mediu de creștere al producției industriale în U.R.S.S. a fost de 10,1 la sută, în timp ce în S.U.A. numai de 3,33 la sută, iar în perioada 1954—1959 de 11,3 la sută și, respectiv, 2,4 la sută. Așa dar, în perioada dezvoltării pasnice a economiei Uniunii Sovietice nu a fost un an în care producția industrială să fi stagnat sau să fi dat înapoi, în timp ce în S.U.A., în aceeași perioadă, au fost înregistrați 8 ani în care volumul producției industriale a scăzut față de anul precedent sau, în cel mai fericit caz, a rămas același.

Această comparație demonstrează, fără putință de tăgadă, că economia Uniunii Sovietice se dezvoltă urmînd o linie de continuă ascendență.

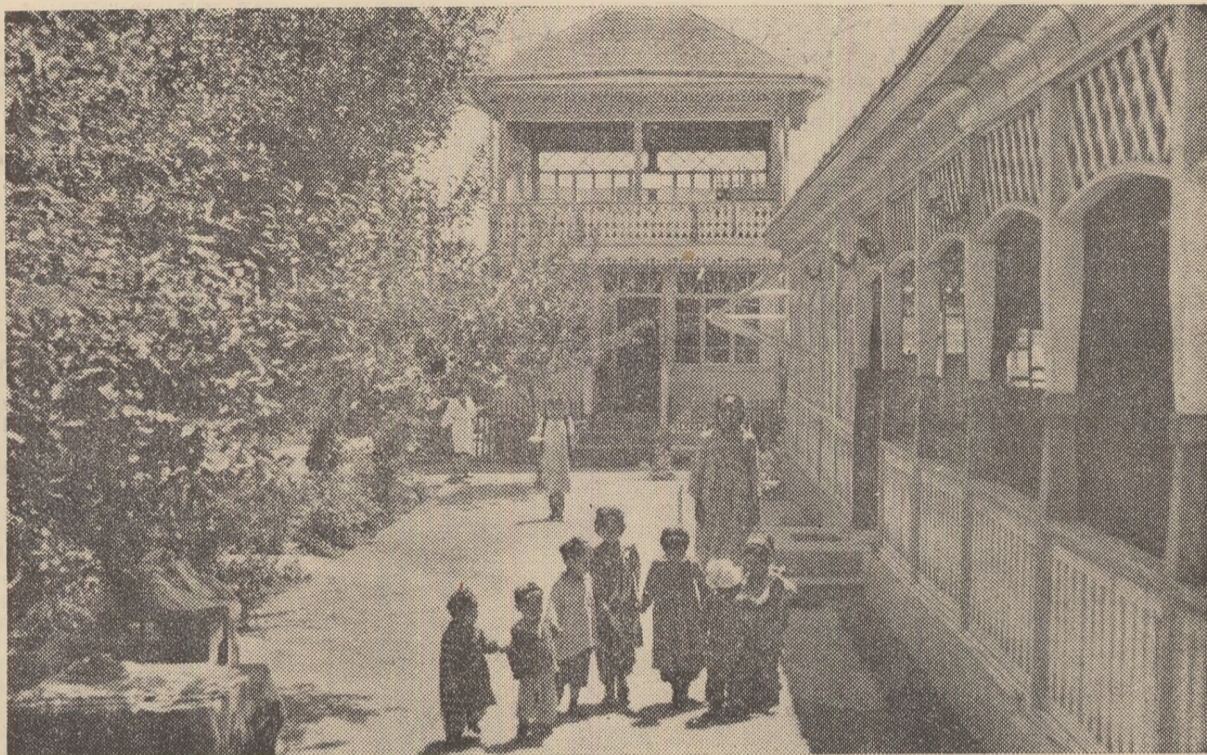
Conform noului Program al P.C.U.S., Uniunea Sovietică va produce în jurul lui 1980, 250 de milioane tone oțel. Aceasta înseamnă că, în fiecare minut, industria sovietică va putea da 475 de tone oțel, adică o cantitate suficientă pentru fabricarea a 100 de tractoare DT-61. Nu este de asemenea lipsit de interes să știm că cele 250 milioane tone de oțel pe care Uniunea Sovietică le va produce atunci reprezintă tot atîta oțel cît produc astăzi toate celelalte țări ale lumii luate împreună. O asemenea dezvoltare a producției n-a fost cunoscută încă de nici o altă țară. În anul 1960 S.U.A. au produs numai 90 milioane tone de oțel iar producția maximă obținută în această țară, anume în 1957 a fost de abia 102,3 milioane tone.

Prima centrală atomoelectrică din lume, prima rachetă intercontinentală cu mai multe trepte, primul satelit artificial al Pămîntului, primul zbor al omului în Cosmos sînt realizări ale poporului sovietic care au putut fi împlinite numai datorită faptului că orînduirea socialistă a creat o puternică bază materială pentru dezvoltarea științei.

Sub conducerea P.C.U.S., poporul sovietic a și pășit plin de însuflețire și încredere pe calea realizării unui nou avînt în dezvoltarea forțelor de producție, pe drumul luminos al comunismului. Cheia îndeplinirii sarcinilor stabilite pentru viitorii 20 de ani o constituie, ca și pînă acum, conducerea înțeleaptă, leninistă, a Partidului.

Ing. Nicolae Panaite

Director general în Ministerul metalurgiei și construcțiilor de mașini

R.S.S. Tadjikă. Grădinița de copii a colhozului „Kirov” din raionul Regarsk.

Problema bumbacului — la Tașkent și Geneva

Nimic mai firesc că tocmai cultivatorii de bumbac din republicile sovietice din Asia Centrală au ținut cea dintîi consfătuire generală a lucrătorilor din agricultură după cel de al XXII-lea Congres al P.C.U.S. În viața oamenilor sovietici au prins repede rădăcini prevederile perspectivei generale, ale perspectivei viitorilor douăzeci de ani, care trebuie să aducă bunăstarea deplină, belșugul de bunuri materiale și culturale pentru întreaga populație. În 1980 vor fi produse în Uniunea Sovietică cîte 74 metri pătrați de țesături de toate felurile pe cap de locuitor față de 30 metri pătrați în prezent. Dar dacă chiar de pe acum Uniunea Sovietică depășește producția nord-americană de țesături de lină pe cap de locuitor (1,6 metri liniari în U.R.S.S.,

față de 1,4 metri liniari în S.U.A.), în ce privește producția de țesături de bumbac Uniunea Sovietică n-a atins deocamdată nivelul producției nord-americane. De aici interesul ce se acordă dezvoltării culturii bumbacului, de aici atenția cu care a fost urmărită în Uniunea Sovietică consfătuirea cultivatorilor de bumbac din republicile Asiei Mijlocii. „Lucrătorii din agricultura republicilor Asiei Mijlocii — a spus N. S. Hrușciov la consfătuirea ce a avut loc la Tașkent în ziua de 16 noiembrie 1961 — ocupă un loc de frunte în construcția comunismului. Voi produceți bumbac. Iar bumbacul — înseamnă îmbrăcăminte pentru milioane de oameni. În consecință, munca voastră este legată în mod direct și nemijlocit de creșterea bunăstării materiale a poporului”.

Cultura bumbacului a făcut mari progrese în ultimii ani în republicile din Asia Centrală. Anul acesta a fost un an de serioasă încercare a voinței și capacității de muncă a cultivatorilor de bumbac. Deși n-a putut fi asigurată cantitatea de apă considerată normală pentru irigarea bumbacului, cultivatorii din Uzbekistan, cea mai mare dintre republicile Asiei Mijlocii, și-au respectat angajamentul de a preda statului sovietic 3.200.000 de tone de bumbac. Ei au elaborat o „strategie și tactică” specială de luptă împotriva secetei, hotărînd să reducă norma de apă pe hectarul de bumbac și să prelungească în schimb perioada de vegetație. În același timp au declarat un război necruțător buruienilor. Toată apa pînă la ultima picătură, numai bumbacului! Sub această lozincă au luptat și au învins cultivatorii de bumbac uzbeki.

Dar succesele obținute pînă acum nu mai sînt suficiente. Vremurile noi cer rezultate noi. De aceea, N. S. Hrușciov a definit drept sarcina cea mai urgentă aceea de a se obține un randament mediu de cel puțin 25 chintale bumbac la hectar. Ce înseamnă aceasta la sca-

ra întregii țări? Dacă toate colhozurile și sovhozurile care cultivă bumbac ar obține randamente de cel puțin 25 de chintale la hectar s-ar aduna o recoltă suplimentară de 1.360.000 de tone de bumbac anual.

Consfătuirea a demonstrat pînă la evidentă că în momentul actual cultivatorii de bumbac dispun de tot ce este necesar pentru a obține astfel de randamente.

Mecanizarea complexă a culturii bumbacului a făcut mari progrese. Cel mai înalt grad de mecanizare a fost atins în semănarea și îngrijirea culturilor de bumbac. Un efort mai mare va trebui depus pentru me-

colte a acestui colhoz, recolta anului 1961, va aduce 8 milioane ruble.

Atît cuvîntarea rostită de N. S. Hrușciov la consfătuirea de la Tașkent, cît și observațiile și indicațiile date în tot cursul vizitei sale prin republicile Asiei Centrale, au fost pătrunse însă mai cu seamă de însemnătatea primordială a problemei cadrelor crescute de puterea sovietică pentru rezolvarea celor mai dificile probleme ale construirii bazei tehnice-materiale a comunismului. „Principalul — a spus N. S. Hrușciov — sînt cadrele. Nici banii, nici creditele, nici mașinile nu vor fi de folos dacă nu vor fi aleși conducători destoinici”.

Consfătuirea de la Tașkent a pus așa dar la ordinea zilei dezvoltarea culturii bumbacului, cu toate consecințele ei pentru bunăstarea oamenilor sovietici.

Pe marginea Consfătuirii lucrătorilor din agricultura Asiei Centrale

canizarea culesului. Combinezle de cules bumbacul care au fost demonstrate ca prilejul vizitei lui N. S. Hrușciov prin republicile Asiei Centrale îndreptătesc convingerea că și culesul va fi mecanizat. De pe acum, de la tribuna consfătuirii a putut răsună invitația de a se așeza „ketman-ul” (un fel de sapă) acolo unde își are locul — la muzeu.

Un al doilea mijloc care duce la obținerea unor recolte superioare de bumbac este extinderea pămînturilor irigate. Chiar în primul an al puterii sovietice, la 17 mai 1918, V. I. Lenin a semnat un decret prin care se alocă 50 de milioane de ruble pentru lucrări de irigație în Asia Mijlocie. În ultimii ani, aceste lucrări au luat amploare mai ales prin atacul general asupra Stepei Flămînde, întins deșert care ocupă o bună parte din teritoriul Uzbekistanului, Tadjikistanului și Kazahstanului. În momentul de față suprafața irigată a Stepei Flămînde, care trebuia să ajungă conform hotărîrii luate în 1956 la 300.000 hectare și care, după prevederile septenalei, va fi extinsă pînă la 450.000 de hectare, este împinșă de căi de comunicație moderne și de o rețea de canale „aeriene”, alcătuite din jgheaburi de beton puse cap la cap pe distanțe imense, în care apa este împinsă de pompe puternice. Raportul prezentat Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. de tovarășul N. S. Hrușciov a amintit de marele program de dezvoltare a irigațiilor. La consfătuirea de la Tașkent, N. S. Hrușciov a examinat mai în amănunt planul de perspectivă al lucrărilor de irigație. El a arătat că o mare parte din aceste lucrări se vor desfășura pe teritoriile republicilor Asiei Centrale.

Experiența a dovedit că mijloacele investite în irigarea pămînturilor Asiei Mijlocii dau efecte imediate și îmbelșugate. Un exemplu. În 1960, a luat ființă în Stepa Flămîndă sovhozul nr. 6. Pentru organizarea lui au fost investite 5,9 milioane ruble. Vînzarea primei re-

Nu cu mult înainte de consfătuirea de la Tașkent a avut loc la Geneva, din inițiativa președintelui Kennedy, o conferință a țărilor occidentale, care trebuia să găsească o soluție la anarhia ce domnește actualmente pe piața capitalistă a textilelor în general și a textilelor de bumbac în special. Vechile centre ale industriei bumbacului din țările capitaliste sînt în marasm. Lancashire-ul englez a depus de mult armele. Producătorii de textile din S.U.A. cer din ce în ce mai insistent să fie protejați de asaltul mărfurilor japoneze. În același timp, tînăra industrie textilă din țările slab dezvoltate din punct de vedere economic (se știe că în aceste țări se dezvoltă, în primul rînd, industria textilă care cere investiții mai mici și folosește muncitori necalificați) solioită insistent accesul pe piața țărilor capitaliste dezvoltate. Consumul de țesături de bumbac în scădere provoacă așa dar dificultăți și necazuri în lumea occidentală. Conferința de la Geneva s-a soldat cu un acord provizoriu de un an. Țările Europei occidentale au capitulat, acceptînd ca S.U.A. să-și mențină regimul protecționist iar ele înșile să-și sacrifice o parte din industria proprie, cumpărînd textile din țări ca India, Pakistan etc. Dar criza industriei capitaliste a textilelor nu va fi rezolvată, ci adîncită prin astfel de măsuri.

În jurul „aurului alb”, la Tașkent și la Geneva s-au confruntat două lumi. La Tașkent s-a dat bumbacului „semnalul verde”. „Pășiti cu îndrăzneală!” a spus N. S. Hrușciov cultivatorilor de bumbac.

La Geneva, cultivatorii de bumbac și muncitorii din industria textilelor au fost puși în fața unui provizorat care nu rezolvă nimic, în fața unor perspective care amintesc de descrierile dezolante ale „Stepei Flămînde” de altă dată.

Florin Ignat

Întâlnire cu Polevoi

Veste plăcută, Boris Polevoi ne-a invitat la dejun, la o masă prietenească, la Casa Scriitorilor.

Vestea ne aduce instantaneu înaintea ochilor chipul lui simpatic de-o sinceritate și o francheță uluitoare. Îl întâlnisem de mai multe ori la noi în țară: în casă la maestrul Sadoveanu, la Uniunea Scriitorilor. Fotografia îi apăruse de nenumărate ori în ziare și reviste, pe coperta cărților lui traduse în limba noastră.

Boris Polevoi s-a apropiat mult de sufletul nostru și ne-a înțeles bine. A și luat parte cu tot sufletul la viața și greutățile noastre întâlnite pe calea construirii socialismului. A cunoscut nu numai frații români, ci și pe țărani noștri. N-a trecut prin satele noastre doar în fuga mașinii ci s-a oprit, a stat de vorbă și a observat.

N-am să uit niciodată niște impresii de-ale lui din etapa când, la noi, la începutul colectivizării, în sufletul țărănilor mijlocași se mai zbătea hamletic întrebarea: să intru sau nu în colectivă? Descria, în acele impresii, o primire cu călăreți pe cai cu coamele impletite, pe unde, într-un sat din Ardeal și vorbea despre un țaran mijlocăș care-l tot pîndea să-l întrebe, pe el care știa bine ce este în Uniunea Sovietică, dacă să intre în colectivă sau nu.

Nu numai psihologia aceluia mijlocăș, — care a fost desigur și a mijlocașilor din Uniune, — a fost arătată cu o mare putere a sufletului omenesc, dar am găsit în notele acelea, ca în cel mai autentic scriitor român, toată atmosfera satelor noastre, cu cele mai evocatoare și mai caracteristice amănunte. Mi-au rămas în minte, feciorii mijlocașului cărînd, cu furca, fin la cai...

...A fost o masă ca în povești. Epopeică precum una descrisă de Calistrat Hogaș sau petrecută la hanul Ancuții. Nu știu de unde a scos atîtea feluri de gustări, prezentate pe tăvi largi cit roata carului, — de la hribi murați pînă la icre negre. Și n-a fost chip, sub nici un motiv, să nu faci cinste vreuneia. Gazda noastră disprețuia, glumind, prescripții și precepte medicale ca pe niște invenții de vrăjitoare înăcrîte și cinice pornite să chinuie și să strice viața bună a oamenilor.

N-a fost nevoie ca vinul să dezlege limbile ca să se pornească slobode de la sine. N-aș putea spune totuși că, alb și roșu, n-a contribuit cu timpul în mod serios la elocvența comună.

Masa fusese frumos aranjată și înflorită dinainte, sub directia supraveghere a lui Polevoi, care venise acolo de dimineață și se îngrijise de toate, și pe care l-am găsit așteptîndu-ne. I-am zărit de departe trupul robust, capul rotund cu smocul de păr negru care cade mereu pe dreapta frunții, ori cît l-ar așeza cu mîna.

Rău a fost că nu ne înțelegeam reciproc limba celuilalt. Dar n-a fost totuși atît de rău. Interpreta era cu noi. Și apoi, nici n-am simțit nevoia. Căci vorbeau ochii, gesturile, bucuria feței, în limbajul lor internațional. Boris Polevoi vorbea rușește. Nu înțelegeam nimic, dar pricepeam totul. (Fără glumă și fără intenție de paradox). Chipul, mimica, entuziasmul, căldura sufletească a lui Polevoi erau de-o elocvență fără margini.

Nu după mult timp a venit și tovarăsa de viață a lui Polevoi, care este profesoară și care pînă atunci avusese ore. Atmosfera de simpatie s-a împătrit. Afectiunea vizibilă dintre cele două gazde ne-a transmis căldura ei și parcă am fi fost și noi din familie.

Ce mare și bun prieten al țării noastre, al oamenilor noștri este Boris Polevoi!

La gară, cînd am plecat, am primit fiecare cite un pachet cu cărți de-ale lui, cu cite o dedicație prietenească.

Polevoi nu e, pur și simplu, un prieten. Prietenia lui întrupează prietenia poporului sovietic — el este doar unul dintre scriitorii cei mai apropiați de popor și unul dintre purtătorii lui de cuvînt.

Încît se poate spune că a fost o întîlnire cu însuși poporul sovietic.

Demostene Botez

Spada și cupa — simbolurile Gruziei vi teze și generoase.
(Monument recent inaugurat la Tbilisi)

Cînd ne-am oprit pe șoseaua care duce spre Armenia ca să bem Narzan din izvor, Valiko mi-a arătat în apropiere o cetate de lingă un sat, numită Arahlo. Nu ne-am dus s-o vedem: noi ne duceam atunci să contemplăm străvechea basilică din Bolnisi. Dar Valiko mi-a atras aten-

ția asupra înțeleșului literal al numelui Arahlo, care înseamnă „Să nu se atingă“ sau și mai exact „Nu pune mîna“ (Nume de acest gen au în Gruzia multe cetăți; un eristav, zărînd odată o măgură bine așezată strategic, a zis: — Vreau cetate. Arhitectul i-a construit-o și

cetatea s-a numit, bineînțeles „Vreau cetate“). În depărtarea zării se zugrăvea între cer și pămînt Caucazul. M-am uitat puțin fix la Caucaz și la Valiko, apoi am zîmbit. Pricepînd că înțelesesem, a zîmbit și Valiko și mi-a spus: — „Nu s-a atins nimeni. Au fost bine apărute de noi“. Și astfel ne-am înțeles să ne ducem împreună în curînd pe Șoseaua militară gruzină, care este o istorie întregă și un rar monument.

Și înția călătorie în R.S.S. Gruzină, de acum patru ani, și astălaltă, a doua, de astăvară, mi-au consolidat bine convingerea dobîndită din citirea istoriei gruzine, că puține popoare au mai fost chinuite de atîtea invazii și poște străine ca gruzinii, dar și că puține au știut să se apere cu atîta spirit de jertfă ca ei. Numele cetății Arahlo poate fi luat de aceea ca simbol: nimeni n-a putut să pună mîna pe Caucazul gruzin.

Voiam să revăd munții pe care Horațiu i-a numit, fără să-i vadă, neprietenoși (fără îndoială că colhii și iberii, strămoșii celor de azi, au strigat invadatorilor romani: — Arahlo! arătînd cu sulița spre cetăți), dar care sînt plini de prietenie pentru cine îi iubește. În intervalul dintre cele două călătorii ale mele, în capitală, la Tbilisi, s-a ridicat un nou monument: o femeie cu o sabie și o cupă. Romanii care i-au raportat lui Horațiu acea informație eronată, făcînd cunoștință cu sabia n-au mai apucat să cunoască și cupa.

Într-o dimineață, Valiko și cu mine am pornit din Tbilisi

spre orașul Ordjonikidze din Osetia de Nord, vrînd să străbatem tot Caucazul în lungul Șoselei militare gruzine. Este emoționantă întîlnirea cu munții caucazici, care apar și dispar brusc de la nivelul de șes pînă aproape de nivelul cosmic. Am trecut, cu oarecari scurte popasuri

de revedere a porțiunii din Șosea pe care o cunoscușem cu patru ani în urmă, pînă cînd am început să urcăm pe serpentine tot mai răsucite și mai pieptiște spre satul Kazbeghi. Ba sub noi, ba deasupra, la alături șerpuaia într-una, Aragva. Aerul devenea tare, flora era alpină. Deodată, din fertila vale Kaișauri, mașina noastră s-a înclinat parcă voia să decoleze; de fapt, decola pămîntul. Și ne-am oprit în satul Gudauri, nu știu cum aciuat pe un mic platou la înălțimea de 2.158 m.

— Mai ai de văzut, îmi spuse Valiko, vîzîndu-mă uimit. Dar și Carpații voștri sînt foarte frumoși.

M-am uitat la Valiko (Valiko Macearadze, profesor la universitatea din Tbilisi, traducător recent al unui volum compact de teatru și momente din I.L. Caragiale) și mi-am adus aminte că acum patru ani îmi povestise cum a străbătut în trecere, cu frontul ultimului război, România. Acum patru ani Valiko Macearadze mi-a declarat că se va apuca să învețe romînește. Acum, cînd șoseaua se ridică din nou spre cel mai înalt punct al șoselei: trecătoarea Crucii (2.382 m), Valiko a adăugat:

— Să vorbim romînește pînă la Ordjonikidze! rostînd rar și cu strădania perfecțiunii fiecare cuvînt. Aici ne oprirăm din nou, la umbra imensului Kazbek (5043 m.) de unde drumul începea să coboare, luminat de zăpezile piscurilor. Coborînd ușor, începu să vad niște lungi tuneluri șerpuite ce se construiseră în timpul războiului ca să nu întîrzie traficul militar, azî părăsite. Prin unul trecurăm cu mașina. În alt tunel am intrat cu piciorul: prin el curgea un mic afluent al râului Ter-

ghi, dînd tunelului pe dinăuntru un luci portocaliu de la sedimentele apei încărcate cu bioxid de carbon. Luciul apei era aproape sinistru, strigătul meu experimental, se multiplica în ecouri stranii, și cînd am ieșit și am văzut munții cenușii sau vineți, cerul curat, cu soare, apa pictînd în roșu pietrișul de granit pe unde curgea, prăpastia verde, șoseaua, mi-a revenit bucuria înălțimilor Caucazului. Era Valiko lingă mine, puțin mai încolo niște grupuri de tineri gruzini ruși, osetini, alte nații, rîzînd sau uitîndu-se cu solemnitate la magnificele altitudini.

După satul Kazbeghi, din margine, începe trecătoarea Darial, care apărase în îndepărtarea trecutului toată Gruzia. Munții sînt așa de înalți încît, de n-ai ști existența șoselei, ai renunța să încerci să mai treci. Uneori, mai ales aici, șoseaua scobită în rocă ocolește muntele pe la mijloc, ca o cingătoare. Muntele atîrnă deasupra sau se ridică neted, vertical. Jos se vede zbuciumîndu-se râul Terghi, vestitul Terek. Cîndva, demult, numai Terekul a fost aicea viu. Restul, rocă, peisaj mineral. Dar mereu unde nu te aștepti zărești sate sau vechi cetăți, trec oameni să vadă această natură sălbatică și grea sau s-o prefacă, înmulțîndu-i frumusețea.

— Valiko, întreb eu, șoseaua asta a făcut-o Amiran, nu-i așa?

O clipă surprins, Valiko zîmbește, plăcîndu-i simbolul, căci Amiran este eroul mitic al Caucazului, care a luptat cu divinitatea spre binele omenirii și pe care Grecii, reducîndu-i din calități, l-au numit Prometeu.

— Da, zice Valiko, Amiran a construit șoseaua pe care nimeni altul n-ar fi putut-o construi. Dar asta nu-i nimic, ai să vezi îndată ce mai clădește Amiran.

Șoseaua șerpuieste în pante dulci. Stînci monoculare care parcă toate ar striga „Arahlo“. Dar cine să nu puie mina pe ele, cine să se teamă de ele? Omul sovietic? Numai el nu. El aduce acestor munți un mesaj inedit de fertilitate și de luptă cu natura, întru pacea omenirii care vrea să muncească, trăind fericită.

Amiram cel modern, omul sovietic gruzin, ca îndeobște omul sovietic, a prefăcut orașele, satele, apele și munții, încît numai după patru ani de absență aproape că n-am mai recunoscut nimic. În răstimpul în care Valiko a învățat romînește și l-a tălmăcit pe Caragiale, în țara din-

tre zăpezi și portocali s-au clădit sute de cartiere masive și proaspete, în orașe, s-au deschis zeci de uzine și fabrici noi, au izvorît din lumina solară a energiei omului sovietic atîtea palate pentru cultură și odihnă; și chiar acești munți care se credeau atît de impene-

trabili și care au fost pătrunși de șoseaua suplă și largă numită de mult Șoseaua militară gruzină, chiar acești munți care se credeau de neatîns și pe care omul sovietic îi stăpînește și edilitar, și în sensul marilor construcții și firește, și alpinistic, deși atît de străvechi, sînt astăzi noi.

Coboram pe pantele dulci și vorbeam cu Valiko despre Caucazul cu care mă obișnușeam, și deodată pe șosea oameni foarte mulți, zgomote, instalații moderne și schele. Stîncă impenetrabilă se săpa pentru un tunel de aducțiune a apei Terekului care va alimenta peste scurt timp o uriașă uzină electrică.

În acest Caucaz care-și păstrează nealterată frumusețea primitivă pe care i-a dat-o natura, omul artist i-a completat în spiritul munților săi ornamentația bine judecată, dar i-a mai dat ceva, ce natura nu avea de unde. În satele așezate de-a lungul șoselei, la altitudini neînchipuite, omul se poate uita pe ecranul televizorului și-și recoltează produsele de mașini. În satele cătărate pe povîrnișurile primitive oamenii sovietici ridică în fiecare an procentul de absolenți universitari, încît nu ți se mai pare amețitoare înălțimea Kazbekului, față de realizările puterii sovietice în marș spre comunism.

Și deodată intrăm pe un drum liniștit pe care-l mărginesc două șiruri de plop. E șes. Nici o măgură. Îl întreb pe Valiko unde-i Caucazul.

— S-a terminat. Aici e Osetia.

Mă uit înapoi, și peste plop se ridică magnific și sculptor Caucazul. Și tace.

Victor Kernbach

Din nou în țara dintre zăpezi și portocali

Oamenii străbat Caucazul

E firesc, privind cum se ivesc zorii comunismului, să ne punem întrebarea: cum vor trăi oamenii în comunism, cum va arăta locuința lor, mai ales că acești oameni sînt contemporanii noștri. E firesc de asemenea că de această problemă se ocupă nu numai arhitecți și urbanști, ci și sociologi, economiști, pedagogi și în genere toți specialiștii care studiază evoluția vieții individului și societății către forme pe care omenirea nu le-a cunoscut niciodată dar le-a visat întotdeauna.

Latura principală a problemei este, totuși, în ultimă instanță, de competența arhitecților. Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea, arată că pînă la sfîrșitul celui de-al doilea deceniu trebuie să se ajungă la asigurarea a cîte unui apartament confortabil și corespunzător fiecărei familii. La sfîrșitul primului deceniu norma locuibilă va fi de 9-10 m²/persoană, iar la sfîrșitul celui următor (spre 1980) această normă va ajunge la circa 15 m²/persoană.

În același timp pentru 1990 se prevede că în U.R.S.S., la o populație de aproape 300 milioane de oameni, populația urbană va reprezenta circa 2/3 (200 milioane locuitori). Dacă la aceasta adăugăm dezvoltarea rapidă a satului spre forme de viață superioare, ducînd la lichidarea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, înseamnă că pentru marea majoritate a locuitorilor primul stat comunist se pune problema realizării unor locuințe de cel mai înalt confort tehnic și social.

Creșterea normei locuibile paralel cu satisfac-

CASA OMULUI NOU

mare randament, va face posibilă eliminarea treptată din locuință a încăperilor pentru pregătirea și păstrarea alimentelor, pentru spălarea rufelor și alte spații gospodărești. Împietirea tot mai armonioasă a vieții individuale și de familie cu cea a colectivității se va face începînd cu instituțiile de educație și învățămînt și terminînd cu instituțiile de cultură, distribuite în mod echilibrat pe teritoriul zonelor locuite.

În fața arhitecților sovietici se pune problema numărului de camere și a dimensiunilor lor și prin prisma acestor puncte de vedere. Discuții deosebit de interesante se poartă în paginile ziarelor și revistelor în legătură cu structura vieții viitoarei familii comuniste. Este oare necesară separarea locuinței în camere individuale pentru fiecare copil sau numai pentru soți? Nu este cumva mai corespunzător atît necesităților economice cît și tendințelor normale ale comunismului ca fiecare copil să aibă spațiul său izolat și în locuința familială și în cadrul unui internat școlar, cămin studențesc sau muncitoresc?

La fel se pune problema rezolvării anumitor aspecte ale vieții sociale în cadrul locuinței. E

de locuințe între care, în practica sovietică, joacă un rol tot mai mare locuințele zise de „tip hotelier“.

Aceste locuințe asigură desfășurarea vieții locatarilor la un înalt nivel de confort, eliberîndu-i în același timp de grijile gospodărești. Locuințele de tip hotelier cuprind în genere apartamente de una și două camere, avînd grupuri sanitare complete și o instalație redusă dar perfecționată pentru prepararea ocazională a meselor. La primele nivele ale acestor clădiri sînt amenajate o serie de servicii comune, bucătăria de bloc, magazine cu semi-preparate alimentare, cantină-restaurant, creșă-grădiniță, precum și serviciile utilitare de curățenie și întreținere.

Celelalte trepte de organizare a teritoriului orașenesc, alcătuite din grupuri de unități de locuit de dimensiuni diferite, cuprind instituții de sport și cultură, dotări comerciale și administrative, instituții spitalicești etc., proporționate cu zona pe care o deservesc. În ce privește zona preorașenească, specialiștii sovietici prevăd ca ea să cuprindă unele instituții permanente sau sezoniere ca: școli-internate pentru elevi cu sănătate mai slabă, tabere de vară, spitale specializate, case de odihnă, centre sportive, baze turistice, case de creație, hoteluri, cinematografe, biblioteci, institute științifice și de învățămînt.

Structura orașului socialist și a celui comunist care se naște din el, apare deci determinată de o nouă concepție asupra a ceea ce înseamnă a locui. Locuința se extinde la o zonă largă cuprinzînd o întreagă rețea exterioară apartamentului propriu-zis, eliberînd femeia și familia de majoritatea grijilor minore și extenuante ale gospodăriei, readucînd omului legătura cu peisajul natural și punîndu-i în valoare individualitatea în cadrul activ al societății comuniste.

Arh. Mihail Caffé

La Moscova s-a deschis recent o mare expoziție de mobilă pentru case de locuit și clădiri publice. În fotografia noastră: un interior modern.

integrală a nevoilor de cazare ale fiecărei familii are un profund sens social-politic. Cînd spunem 9 m²/persoană sau 15 m²/persoană înseamnă că totalizăm suprafața locuibilă*) existentă la un moment dat și o împărțim la totalul populației. Dacă o asemenea operație s-ar face într-o țară capitalistă dezvoltată este probabil ca media rezultată din adunarea locuințelor luxoase ale vîrfurilor burghoziei, unde norma de locuire poate să fie de 20-30 m² de persoană, cu „locuințele“ proletarietului și ale păturilor mijlocii ale populației, unde norma de locuire ajunge pînă la 2-3 m² de persoană, să dea o cifră apropiată de cea prevăzută pentru anii următori în țările socialiste. Deosebirea constă, însă, în aceea că în țările socialiste norma de locuire nu este o medie statistică generată ci o normă de dimensiune a fiecărei locuințe. De aici rezultă în primul rînd uriașă însemnătate a aspectului economic al problemei locuinței. Efortul constructiv al U.R.S.S. este azi de departe cel mai puternic în lume. Media de realizare în U.R.S.S. e de peste 14 apartamente la 1000 locuitori față de 9-10 apartamente la 1000 de locuitori — cifra cea mai ridicată din lumea capitalistă — și acest indice tînde să fie depășit.

Odată cu sarcinile cantitative se pun, însă, și probleme calitative. Nu e important numai să se construiască locuințe în număr tot mai mare ci și să se stabilească cum vor fi aceste locuințe.

În această direcție arhitecții sovietici merg pe o linie nouă, radical diferită de practica țărilor capitaliste și radical diferită de toate exemplele pe care ni le oferă istoria din cele mai depărtate timpuri. Rezolvarea necesităților existenței zilnice și ale celor social-culturale la nivelul dezvoltării comuniste a societății nu poate fi concepută în cadrul micii gospodării individuale. Locuința comunismului va fi în mod hotărît antipodul micii gospodării individuale. În societatea sovietică, care cuprinde încă de pe acum elemente ale organizării comuniste, acele mîdăie ale comunismului despre care vorbea tovarășul N. S. Hrușciov la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., se dezvoltă rețeaua învățămîntului public și a școlilor internat, rețeaua alimentației publice și a serviciilor gospodărești. Deservirea socială a nevoilor zilnice, bazată pe utilaje perfecționate, de

oare necesară existența unor încăperi destinate reuniunilor familiale sau prietenești și unui echipament casnic complicat? Nu apare mai explicabil și mai economic sistemul unei dotări de ansamblu cu instituții de deservire, cu saloane, sufragerii, ghișee speciale de împrumutat veselă și bucătării specializate etc., care să permită oamenilor să se fatilnească și să petreacă mult mai bine decît în cadrul, forțamente redus, al unui apartament?

Și așa mai departe, pentru fiecare aspect în care viața familială se intersectează cu cea socială. Rezultă că, indiferent de unele elemente de detaliu, principala orientare a arhitecturii socialiste a locuinței este de la apartamentul izolat, considerat ca o unitate socială autonom-anarhică, la locuința integrată în ansamblu, completată cu o rețea amplă și complexă de instituții de deservire zilnică și culturală care să preia treptat toate funcțiunile de producție și muncă domestică ale omului.

În studiile și concepțiile arhitecților și urbanștilor sovietici se cristalizează tot mai clar și diferitele trepte de deservire obștească a locuinței. Aceste trepte sînt în număr de cinci: grupa primară de locuit (unitatea de locuit), microraionul, raionul de locuințe, orașul, (partea centrală) și zona preorașenească. Fiecare din aceste trepte urmează a fi echipată cu instituții comerciale, de deservire, de învățămînt, cultură și sănătate, de dimensiuni și importanță diferențiată de la o treaptă la alta. Unitatea de locuit ar cuprinde 1200-2000 locuitori și apare în unele proiecte de perspectivă, cum ar fi concursul pentru un raion experimental din sud-vestul Moscovei, sub forma unor clădiri de mari dimensiuni cuprinzînd în cele 10-12 etaje ale lor, apartamente de patru tipuri diferite: de o cameră pentru persoane singure, de o cameră (mai mare) pentru perechi, de două camere pentru două persoane și de trei camere. În împărțirea suprafeței locuibile pe tipuri de apartamente, ponderea cea mai mare o dețin apartamentele de 2 camere (60%) ceea ce corespunde necesităților actuale și de perspectivă ale populației. După datele Direcției Centrale de Statistică a U.R.S.S., structura populației urbane se caracterizează printr-un procent destul de însemnat de persoane singure (10%) și printr-o mare pondere a familiilor de două persoane (20%) și de trei-patru persoane (25%).

Analiza realistă și atentă a evoluției tipului de familie și a structurii populației constituie principala criteriu de orientare în crearea de noi tipuri

Serbare la „Lihaciov“

— Pentru mine, fiecare zi trăită aici la Moscova este un eveniment.

Această mărturisire pe care mi-a făcut-o mai deunăzi un aspirant român care se specializează în capitala Uniunii Sovietice, mi-a revenit în minte acum cîteva zile cînd în fața vesteii uzine de automobile „Lihaciov“ s-a auzit vorbă românească. La marea poartă de intrare se adunaseră cîteva zeci de tineri romîni, studenți și aspiranți la diferite institute din Moscova care, ca răspuns la invitația făcută de comsomoliștii de la „ZIL“, au vizitat această mare cetate industrială a capitalei sovietice.

— Sînt muncitor aici din ziua cînd a luat ființă uzina noastră — îmi spunea un bătrîn maistru de la asamblare. Și totuși în fiecare zi am impresia că văd ceva nou.

Dacă acest vechi muncitor descoperă în fiecare zi ceva nou, vă dați seama ce impresie a produs uzina asupra oaspeților romîni. Din păcate orele erau prea puține și nu putea fi văzut totul, așa că vizitatorii au făcut popasuri mai lungi doar la turnătorii sau fabricarea noului model de autocamion „ZIL-130“.

La banda rulantă oaspeții au aflat multe lucruri noi legate de tehnologia producției, dar și mai multe despre minunata activitate a brigăzilor de muncă comunistă.

În zilele celui de-al XXII-lea Congres al P.C.U.S. muncitorii de la această bandă au lansat inițiativa: „În fiecare zi a Congresului — producție peste plan“. Și tot ei au hotărît să continue această întrecere. Tineretul uzinei a hotărît să ia sub patronajul său fabricarea noului model de autocamion „ZIL-130“.

Ion Grancea este specialist în fizică nucleară, Victor Stavrișchi astronom, Stelian Dumitrescu specialist în petrol. Pe toți însă i-a unit în cele cîteva ore interesul pentru cele văzute, pentru faptele aflate. La terminarea schimbului, odată cu muncitorii pe poarta uzinei au ieșit și tinerii romîni. Mulțumind pentru frumoasa primire și-au luat rămas bun cu căldură de la gazde și s-au înțeles să se întâlnească din nou peste... trei ore la club.

La clubul uzinelor „Lihaciov“ un mare afiș anunța: „Astăzi seară în sala de festivități tineretului de la „ZIL“ se întîlnește cu studenții și aspiranții romîni care iau viața la Moscova“.

În asemenea cazuri situația de la fața locului se rezumă în cîteva cuvinte: sala a fost arhiplină. Într-adevăr, toate cele 1.200 de locuri erau ocupate. Aplauze furtivoase i-au intimpinat pe tinerii romîni, Stelian Dumitrescu a mulțumit comsomoliștilor de la „ZIL“ pentru această manifestare de prietenie și a povestit despre viața din țara noastră, despre preocupările tineretului român care contribuie prin munca sa la îndeplinirea înaintea de termen a țării.

Apoi gazdele și oaspeții au cîntat și au dansat. La început... pe scenă. Apoi cîntecul și dansul au coborît în sală.

Noii prieteni s-au despărțit noaptea tîrziu. — Întîlnirea aceasta a fost o adevărată întîlnire a prieteniei — a spus tovar. Ion Petrea, aspirant la Universitatea Lomonosov. Ne-am simțit între adevărați tovarăși și frați. Fiecare din noi își va aminti cu plăcere de această zi, una din minunatele zile pe care le trăim aici la Moscova.

Alexandru Stark

Moscova — Prin telefon.

* În termenii profesionali prin „suprafața locuibilă“ se înțelege suma suprafețelor încăperilor de locuit, din care nu se fac parte baia, bucătăria, coridoarele și încăperile anexe.

Zilele trecute a avut loc la Moscova o adunare generală a Academiei de Științe a U.R.S.S. Savanții sovietici s-au întrunit spre a dezbatere rezultatele Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. și a stabili căile practice de transpunere în viață a istoricelor sale hotărâri, ce rezervă științei un rol de extremă importanță.

Grandiosul program de construire a comunismului, adoptat de Congres, îi însușește pe drept cuvânt pe savanții sovietici. Făuritorii minunatelor nave cosmice și ai unor noi materiale cu însușiri pînă acum necunoscute, cercetătorii tainelor milenare ale naturii, toți savanții sovietici sînt gata să-și pună toate cunoștințele, toată energia în slujba poporului, în slujba măreței cauze a construirii comunismului în Uniunea Sovietică. Articolul pe care-l publicăm în această pagină face o trecere în revistă a drumului străbătut de știința sovietică și a perspectivelor cu adevărat nelimitate care i se deschid în față de aici încolo.

Niciodată încă în istoria omenirii știința n-a jucat un rol atît de important ca acum, în socialism. Opera de construire a comunismului, în care s-a angajat poporul sovietic, deschide științei noi perspective.

Trecînd la făurirea unei societăți de tip nou, Lenin și tovarășii săi de luptă au văzut în știință un reazim sigur. Pe atunci, țara se afla într-o stare de cumplită ruină. Mulți specialiști de formație veche pretindeau că într-o asemenea situație era prematur ca știința să devină o preocupare centrală.

Iar observatorii străini, chiar cei de bună credință, se mărgineau să constate că în Rusia, — țară care formase o întreagă pleiadă de mari gînditori, revoluționari, scriitori, savanți, compozitori și pictori, care îmbogățise civiliza-

pe care a luat-o revoluția culturală în țara noastră a sporit într-o măsură uriașă posibilitățile de a selecționa talentele, iar planificarea economică, proprie sistemului socialist, a oferit acestor talente un cîmp de acțiune nelimitat.

Primii pași ai industriei

Construcția socialistă în U.R.S.S. dovedește că regimul socialist a creat mijloacele cele mai raționale, cele mai firești de a lega știința de producție. Ca și primul plan de reorganizare a industriei pe baza electrificării, planurile de făurire în U.R.S.S. a bazei materiale și tehnice a socialismului care au urmat se întemeiază pe știință. La vremea lor, planurile cincinale de dezvoltare economică prevedeau o strînsă colaborare între știință și practică. Mai apoi savanții au continuat, de asemenea, să ia parte activă la elaborarea planurilor de stat și să contribuie la realizarea lor.

În același timp (pentru prima oară în istorie!), a fost alcătuit un plan de activitate științifică. El a îngăduit ca forțele științifice să fie concentrate în sectoarele decisive, dînd statului puțința de a ajuta substanțial cercetările teoretice pentru a pregăti viitorul.

Ulterior, faptul acesta a permis într-o mare măsură savanților sovietici să pună la punct problema utilizării energiei atomice și să o ia înaintea altor țări în cucerirea Cosmosului. În aceste două domenii survin la tot pasul fel de fel de probleme a căror rezolvare necesită eforturile unite ale multor științe. O planificare rațională și coordonarea activității științifice contribuie la o rodnică „prietenie între științe”. În ce privește sarcinile „excepționale” pe care societatea le încredințează științei, eforturile pe care le necesită ele sînt foarte repede compensate. Astfel, rezultatele zborurilor cosmice au avut urmări favorabile asupra progresului metalurgiei și construcției de aparate de precizie, a chimiei și a fizicii, a astronomiei și matematicii, precum și asupra multor altor domenii de producție și de cunoaștere.

În cursul vizitei lui N. S. Hrușciov în Armenia, în mai anul trecut, V. Ambarțumian, președintele Academiei de Științe a republicii, i-a arătat fotografiile unui cer spuzit de stele, făcute la Biurakan. În același timp, el i-a vorbit despre studiile fenomenelor fizice din Univers, făcute la acest observator. Savantul a arătat

ȘTIINȚA ȘI COMUNISMUL

de asemenea, lui N. S. Hrușciov, fotografiile unei Galaxii care se află la sute de milioane de ani-lumină de noi.

Studiile legate de aceste obiective atît de îndepărtate, nu sînt, cum s-ar putea crede, rupte de problemele „terestre” ale științei. În laboratorul lor cosmic, savanții iau cunoștință de procesele de transformare a materiei și energiei, despre care aici, pe Pămînt, nu ne putem face decît o imagine cu totul incompletă.

Astfel, în toate domeniile, știința sovietică, care are un scop foarte precis, contribuie activ la cucerirea forțelor naturii. Ea conduce mina arhitectului, îi ajută pe constructorii celor mai mari instalații siderurgice din lume. Știința stă la baza celor mai puternice hidrocentrale; ea dirijează „laboratoarele de căldură” care furnizează industriei și medicinei izotopii radioactivi, care contribuie la depistarea și vindecarea anumitor boli.

Energetica și Cosmosul

Programul P.C.U.S. deschide în fața poporului sovietic perspective nelimitate. Ne vom mărgini să amintim aici numai cîteva.

Progresul economiei, științei și culturii unei țări se întemeiază în primul rînd pe energia de care dispune producția și viața cotidiană.

Programul prevede ca înainte de sfîrșitul deceniului al doilea, producția de energie electrică să ajungă la 2.700—3.000 miliarde kilowați-ore anual. Cu alte cuvinte, fiecare om sovietic va putea dispune de aproximativ 15.000 de kilowați-ore!

Este o cifră enormă. Și-i puțin probabil ca numai cu mijloacele obișnuite să producem atîta energie electrică. Tocmai de aceea, energeticienii caută surse și metode de producere de energie electrică absolut noi.

Studiul proprietăților plasmei — gaz polarizat — are o importanță extrem de mare pentru energetica viitorului. În Cosmos plasma este principala stare a materiei. Soarele și stelele sînt imense concentrații de plasmă la o temperatură extrem de ridicată. Pe Pămînt, plasma trebuie să stea la baza funcționării reactorilor termonucleari ai viitorului.

Plasma va fi utilizată în multe ramuri foarte importante ale tehnicii, printre altele — în reactoarele rachetelor destinate zborurilor cosmice îndepărtate și în instalațiile care vor transforma nemijlocit energia termică în energie electrică.

Deschizînd omului drumul în Cosmos, știința sovietică a înscris un moment crucial în studiul Universului. Ea oferă posibilități extraordinare de studiere a influenței fenomenelor cosmice asupra forțelor naturale ale Pămîntului. În momentul de față se preconizează folosirea sputnicilor pentru rezolvarea anumitor probleme tehnice și, mai ales, pentru îmbunătățirea emisiunilor radiofonice și de televiziune din lumea întreagă. Progresul tehnicii rachetelor va îngădui să se obțină noi victorii strălucite în cucerirea Cosmosului. Stații automate interplanetare, apoi nave cosmice cu oameni la bord vor pătrunde tot mai adînc în spațiul sideral, apropiindu-se tot mai mult de planete. Această împrejurare va îngădui științei nu numai să facă noi pași de uriașă către dezvăluirea tainelor originii lumii, ci să și creeze posibilități fără precedent pentru stăpînirea naturii de către om.

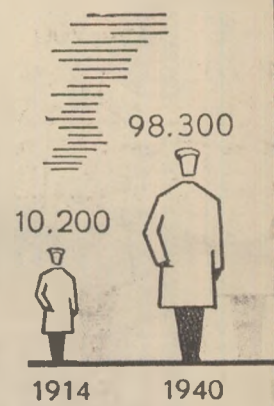
Fața Pămîntului

Clima este unul din factorii care influențează sănătatea oamenilor. Început, însă, să fie în mările lucrări de canalizare. Noile canale și rezervenurile mlăștinoase, deaia, grădinile și po produc modificări simț

Odinioa, întretăia imensei râului rusești căi navigabile. În ace noi mări artificiale, au de nepătruns timp de bată în retrageri în ca din pămînt.

Stepa Flămindă, urilor renaște la viață de secole, pustiul ace pe care oamenii îl c crări de irigație, regim de apă, apa îndreptat lenite, au permis tra stepe, ce se întinde înur-un ținut înfloritor.

Cerc

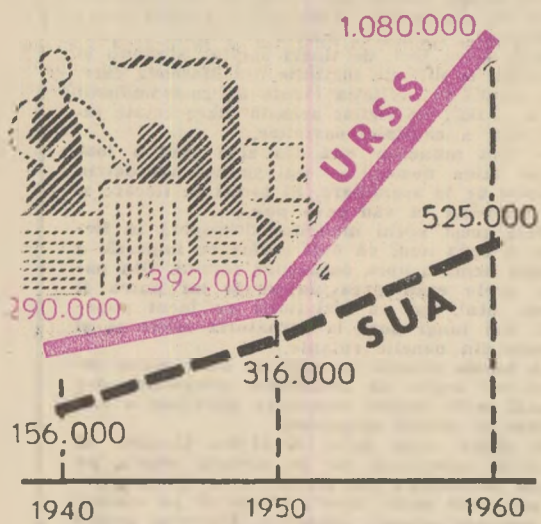
bacul. Programul P.C.U. o și mai mare extensiv și alimentare cu apă țării, în vederea read și semipermanențelor cursului unor fluvii noi lui lor.

În multe regiuni ale Siberia, în Asia Centrală există uriașe resurse formă de izvoare de apă. Folosirea acestor izvoatășirea micro-climatului lații de încălzire urban permanente de verdea

Trebuie să cuno

Transformarea natur mul P.C.U.S., include r fluențării scoarței Păm întregului mediu în ge molipsitori ai omului și și virusii. Completa d vetică, a unei mala

Ingineri diplomați

ția mondială cu valori trainice, — strivitoare majoritate a populației era analfabetă și nu se bucura de nici una din binefacerile culturii. În felul acesta era, însă, trecut cu vederea un fapt atît de important ca acela că prin izbînda Revoluției, cuceririle culturii, științei și tehnicii deveniseră un bun al întregului popor.

Pentru a le valorifica și dezvolta, trebuiau, însă, depuse eforturi uriașe, îndirjite. Și, în primul rînd, trebuia reunit întreg potențialul științific al țării. Cînd tînărul stat sovietic abia se năștea Lenin s-a adresat intelectualilor chemîndu-i alături de partidul bolșevicilor care și-a asumat sarcina uriașă de a ridica poporul, de a spune lumii adevărul asupra vieții, de a arăta popoarelor calea care duce spre o viață omeenească, calea care poate să le scape de sclavie, de mizerie, de umilință.

Și iată că poporul sovietic este acum la capătul acestui drum. Întreaga lume recunoaște azi că este un popor insiruit, de o mare cultură. Statisticile riguroase ne informează că în Uniunea Sovietică la o sută de locuitori, unul urmează studii superioare, iar un locuitor din patru este încadrat într-o formă de învățămînt. U.R.S.S. are peste 4.000 de instituții științifice și peste 350.000 de savanți. Dar ce statistică ar putea aprecia forța morală a noii intelectualități, elanul ei creator? La care trebuie adăugat că succesele repurtate de tînăra știință sovietică se datoresc nu numai numărului mare de ingineri și oameni de știință calificați, formați în țara noastră — deși și faptul acesta are o importanță capitală. Amploarea extraordinară

Mașină electron

UNISMIUL

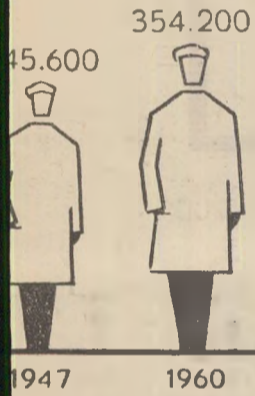
poate fi schimbată

principali factori care au dus la apariția și dezvoltarea orașelor. Acest factor a fost, la rândul lui de construcție aflate în curs. Prezența de apă, asanarea terenurilor, amenajarea de zone cu verdurile — toate acestea au avut o mare influență asupra climatului.

de catarg fluviile au transformat acum în orașe și timp au luat naștere pe lângă râurile noi. Taiga, în urmă de ani, a trebuit să fie tărată și noilor orașe răsărite.

În pustiu al Kzyl-Kum, văzând cu ochii. Timp de o vreme a fost un ținut mort, fără viață. Importanțele lumii au fost modificate al cursurilor și spre pământurile deșerte. Transformarea acestei uriașe suprafețe de milioane de hectare, care se cultivă bum-

lucrători

vorbește însă despre lucrările de irigare și canalele secetoase ale orașelor și în schimbarea și chiar schimbării și reglării debitului.

Uniunii Sovietice: în Extremul Orient și în Extremul Orient, sursele de căldură subterană și fierbinte. Se va îngădui îmbunătățirea realizării unor instalații și crearea unor zone în orașe.

ștem esențialul

prevăzută de Programul nostru este în primul rând și a climatului și a agentilor naturali — bacteriile și virusurile, în Uniunea Sovietică, ca malarie de pildă,

constituie un exemplu convingător despre eficacitatea metodei medico-biologice combinate, care apropie soluționarea problemelor de acest fel. După cum este evident că există o legătură directă între amploarea măsurilor profilactice și de tratament luate de stat și influența exercitată de om asupra transformării naturii.

Noul Program al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice subliniază cu tărie necesitatea cunoașterii a ceea ce este mai important în diversele fenomene ale vieții. Numai datorită unei astfel de cunoașteri, se va putea acționa asupra naturii vii. E vorba anume de explicarea principiilor chimice ale metabolismului și legilor eredității ce acționează asupra organismelor, de studierea micro-organismelor și folosirea lor pe scară mare. Când vom fi în posesia metodei prin care să putem provoca în organisme schimbări ereditare, corespunzând unui anumit scop, vom putea afirma că am dobândit posibilitatea de a transforma natura regnului animal. De aceea, nu fără dreptate, mulți biologi situează această perspectivă pe același plan cu realizarea reacției termonucleare dirijate.

Tehnica viitorului apropiat

Socialismul folosește tehnica ca un mijloc de ridicare a bunei stări, a nivelului de trai al celor ce muncesc. În cadrul noilor condiții sociale, tehnica înaintată nu este numai un mijloc de sporire a productivității muncii, ci și un mijloc de ușurare a muncii, de îmbunătățire a condițiilor în care se desfășoară aceasta. Programul P.C.U.S. prevede transpunerea în practică, în cursul următorilor douăzeci de ani, a unui plan de mecanizare și automatizare în industrie și agricultură, în construcții și transporturi. Munca manuală va fi eliminată din toate operațiunile, principale sau secundare.

Un anumit număr de probleme legate de comanda automată au și primit o rezolvare corespunzătoare în industria siderurgică și chimică, în industria construcțiilor de mașini și petroliferă, în aceea a gazelor naturale. Astfel, o serie de instituții științifice au pus la punct, în colaborare cu industria, un sistem de automatizare și telemecanizare a întreprinderilor din R.S.S.A. Tătară, care formează un adevărat ansamblu, înzestrat cu control și comandă centralizate.

Perfecționarea mașinilor de calculat electronice, are o mare importanță pentru problemele de automatizare. În ultimii ani tehnica calculului a luat o mare dezvoltare în lucrările științifice și în lucrările de construcție din Uniunea Sovietică. Datorită ei, metodele matematice au făcut să progreseze numeroase domenii. Între altele, s-au dobândit rezultate strălucite în punerea la punct a mașinilor de calculat universale.

Importanța rolului disciplinelor științifice și al noilor ramuri industriale care asigură un rapid progres tehnic în crearea bazei materiale și tehnice a comunismului, capătă proporții uimitoare.

Să dăm câteva exemple din câmpul fizicii nucleare și al industriei atomice. Se știe că în Uniunea Sovietică se află în construcție sau a și fost construit un mare număr de reactori energetici și experimentali, mai mari sau mai mici, de cele mai diverse tipuri. Studiul funcționării lor furnizează date tehnice și economice care îngăduie selecționarea tipurilor de

Intr-un institut de cercetare științifică; se încearcă rezistența unor noi materiale de construcții.

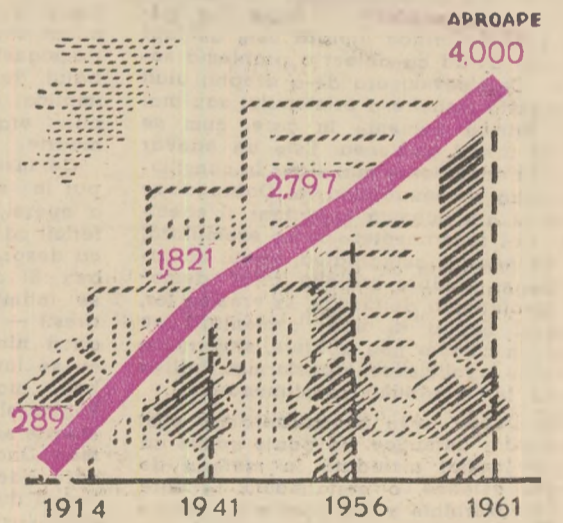
instalații atomice cu cele mai bune perspective de viitor. Dar reactoarele atomice produc nu numai energie, ci și substanțe radioactive foarte variate. În clipa de față, izotopii radioactivi sunt folosiți în peste 2.500 de laboratoare de cercetări, medicale și industriale, ale U.R.S.S. La drept vorbind, sunt folosiți în toate ramurile economiei naționale. Industria sovietică produce peste 300 de diverși izotopi, radioactivi și stabili și fabrică cu ajutorul lor peste 700 de combinații chimice și aproape 900 de tipuri de surse de radiații. Dar așa cum arată specialiștii, utilizarea practică a izotopilor pe scară largă se află abia la începuturile ei.

Realizarea de materiale cu însușiri prestabilite este de asemenea semnificativă, deoarece permite descoperirea de posibilități cu totul noi pentru tehnică. Nu-i mult de când constructorii care creau mașini și arhitecții ce făceau proiectele pentru clădiri de locuit sau pentru construcții industriale trebuiau să se limiteze numai la folosirea materialelor oferite de natură. Până de curind încă proprietățile materialelor naturale ridicau stăvilii de netrecut în calea posibilităților științei.

Datorită progreselor realizate de chimie, de fizică atomică, această piedică a fost, însă, înlăturată. Acum, dacă constructorul nu găsește în natură materialele de care are nevoie, el n-are decât să indice proprietățile care-l inter-

resează, pentru ca acestea să fie create. Așa au apărut sticla incasabilă și țesăturile refractare, recipientele rezistente la orice acizi, materialele neinflamabile, buloanele care nu trebuie izolate de curentul electric, rășinile necesare sudării podurilor. Ba au fost obținute chiar și diamante artificiale. Procedeele de fabricare a diamantelor artificiale, puse la punct de fizicienii sovietici, au și început a fi folosite în industrie. Experiențele dovedesc că rezistența

Instituții științifice

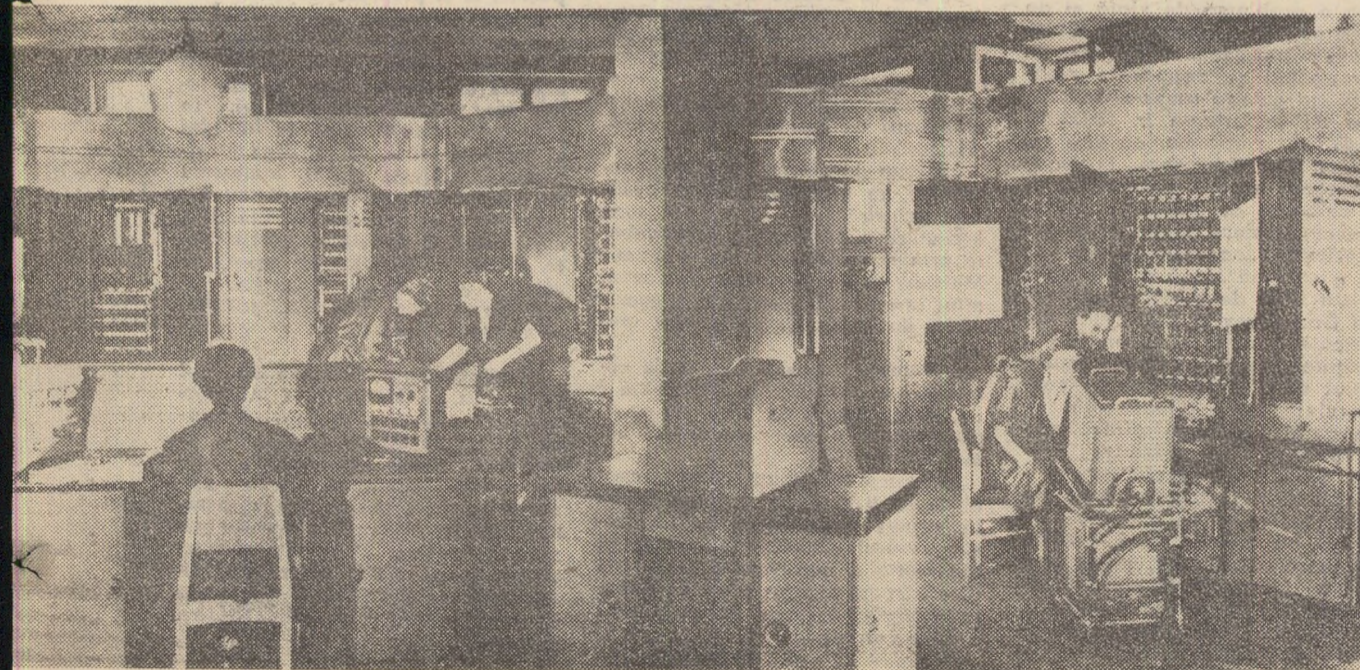
instrumentelor abrazive dotate cu diamante artificiale, este cu 40 la sută mai mare decât aceea a instrumentelor care folosesc diamante naturale. Într-un viitor nu prea îndepărtat, industria diamantelor artificiale va satisface pe deplin necesitățile economiei naționale. Toate acestea dau dreptul savanților sovietici să vorbească despre o apropiată eră în care „necesitățile nu se vor mai lovi de limite”.

Desigur, în articolul de față, nu ne-am putut referi decât la exemple izolate, dar care, încă de pe acum, oferă un bogat material pentru meditații de ordin general.

În zilele noastre capătă o tot mai întinsă recunoaștere faptul că socialismul întrece capitalismul pe tărîmul cercetării științifice și că pricina nu trebuie căutată în anumite avantaje temporare, rezultate dintr-o descoperire importantă, ci în organizarea socială și economică diferită a celor două sisteme.

Triumful noii orînduiri sociale care va fi comunismul, va pune știința, fără precupețire, în slujba întregii omeniri.

O'eg Pissarjevski

de calcul.

DOBROLIUBOV

100 de ani de la moartea lui

Luind un contact decisiv pentru formația sa cu literatura rusă, pătruns până-n adâncurile conștiinței de înalta ei valoare, de omenia, puritatea și arta nemuritoare la care se ridicase, Thomas Mann a numit-o cutremurat „Sfânta literatură rusă”. Marele critic N. A. Dobroliubov este printre cei dintii care merită din plin laurii acestei cinstite recunoașteri. Dobroliubov a murit la vârsta de 25 de ani. Trebuie citite, recitite și serios meditate articolele sale „Ce este oblomovismul”, „Impărăția întinericii”, „Când va veni ziua cea adevărată?” pentru a înțelege foarte exact ce vrea să însemne acest lucru, că Dobroliubov a murit la 25 de ani, acum un secol. Dobroliubov a fost un om de geniu. El îmbină într-o admirabilă armonie trăsăturile unui caracter și ale unui talent de o mare vigoare — scria Lunacearski. Și tot el, amintind cât de profund îl prețuia Lenin pe cel pe care încă Marx și Engels îl numiseră un

Lessing rus, ca un suprem omagiu, consideră că „la Ilici găsim fraze care seamănă mult prin spiritul lor cu ale lui Dobroliubov”. Tot ce a scris Dobroliubov impresionează și astăzi, aproape fără rezerve, și dă un sentiment indiscutabil, covârșitor — de genialitate, în cea mai curată accepțiune a termenului, o genialitate matură, științifică. Alături de Bêlinski și în imediata sa vecinătate și continuitate, Dobroliubov reprezintă modelul nepieritor și esența genială a criticii literare democratice și revoluționare.

„Prin spiritul învățăturii sale, prin metoda sa de gândire, prin adâncimea analizei, Dobroliubov e mai aproape de marxismul contemporan decât de preinșii urmași ai lui dintre 1870 și 1890” (V. Vorovski). La modul propriu, fără metaforă, pe Dobroliubov îl simțim ca pe un contemporan dintre cei mai străluciți cu putință. Nimic nu aparține, în el, trecutului. Cum se explică această senzație? Să ne limităm, deși cu mare regret, la însemnătatea sa pentru critica literară. Lunacearski socotea articolele lui Dobroliubov „poeme publicistice de neuitat”. „Fiecare din studiile sale de critică literară este de fapt un tratat având ca obiect o problemă socială”. Cernișevski era de-a dreptul uluit de această însușire a prietenului său mai tânăr, într-un domeniu în care, cum se știe, el însuși strălucise. Este un adevăr menit să cristalizeze mai sigur în conștiința noastră personalitatea lui Dobroliubov în tot ce are aceasta important și specific și să-i fundamenteze forța exemplară, să-i definească actualitatea, faptul că articolele și studiile marelui critic democrat-revoluționar depășeau, la vremea lor, interesul limitat al unor comentarii pe marginea cărților nou apărute, slujeau ca materiale publicistice, transformau critica literară într-o tribună revoluționară.

Dobroliubov avea un extraordinar simț al valorilor autentice. Se poate spune că nu s-a înșelat niciodată în materie de judecăți estetice, o performanță la care au rivnit fierbinte și pe care n-au atins-o niciodată maeștrii criticii „estetice”, cei care nu încetau o clipă să proclame supremația factorului artistic, absolutul ideii de valoare. Când vrea să demonstreze ceva în cîmpul luptei publicistice, Dobroliubov nu se slujește de orice îi vine la îndemână, ci se îndreaptă lucid și neșovăitor, în virtutea unui instinct artistic neobișnuit de viu și de exact, spre opera cea mai reprezentativă. Dar nu e vorba aici numai de gustul literar al marelui critic democrat-revoluționar, numai de instinctul său artistic, de o „intuiție” care nu-l trăda niciodată sau aproape niciodată, cum se întâmplă destul de frecvent să trădeze pe cei mai hotărâți partizani ai „intuiției” artistice, pe acei care nu vor nici măcar să audă de altceva decât de intuiție, tot „restul” provocându-le doar iritare și dispreț... Dobroliubov nu se preocupă cu tot dinadinsul de valoarea artistică a unei opere, este adevărat că fiind înainte de toate un luptător pasionat, un temperament înflăcărat, nu stă să cîntărească farmaceutic cu deamănuntul, ce e „realizat” și ce e mai puțin „realizat” în opera respectivă. Dar tocmai din

acest motiv, tocmai pentru că îl interesau în primul rînd și în cel mai înalt grad tendințele sociale care se cristalizau în opera analizată, tocmai în virtutea acestui interes, Dobroliubov era, mai mult decît oricare alt critic, ferit de obișnuitele erori de apreciere, era ocrotit în principiu (prin contopirea organică cu principiul — cum l-ar fi plăcut lui însuși să spună) împotriva falselor evaluări, împotriva opacității dogmatice și a deficitului de receptivitate, și mai aproape decît oricare altul de nucleul arzător al operii literare, de viața particulară, intimă, tainică, eternă care clocotește în substanța cea mai concretă a operei de autentică artă. Din moment ce am formulat acest raport, pătrundem nemijlocit în zona vie, decisivă, înalt exemplară a criticii lui Dobroliubov. Întrucît îl interesau fenomenele în curs de cristalizare ale vieții sociale și întrucît înțelesese că artistul adevărat „simte” cel dintii fenomenele care pot

parea întâmplătoare, izolate, singulare dar care conțin în ele „ceva remarcabil”, un sens tainic încă dar profund revelator, capabil să determine o cotitură în viața socială. Dobroliubov e mai interesat în fond decît toți maeștrii criticii estetice considerați laolaltă să știe dacă se află sau nu în fața unui asemenea artist adevărat. Și astfel ajungem la acest rezultat extrem de semnificativ, cu toată aparența sa paradoxală: intuirea artei autentice, disocierea valorilor etc. constituie pentru

criticii estetizanți sau impresionisti o chestiune de interes limitat profesional, de interes — în fond — relativ, pe cînd pentru Dobroliubov și pentru ceilalți exponenți ai criticii revoluționare ruse începînd cu Bêlinski aceasta era o problemă arzătoare, de interes absolut. Și țînînd seamă de faptul că gradul de cristalizare al fenomenelor vieții reale în cadrul operei de artă îngăduia marilor critici democrat-revoluționari să tragă concluziile politice revoluționare din propagarea căroro își făcuseră țelul cel mai important al vieții lor, se poate spune că la ei, în însuși actul „judecării” artistice, era implicat sensul vieții lor, conștiința lor intransigentă, sufletul lor înflăcărat, străbătut de cele mai nobile pasiuni. Era implicat destinul lor, ceva ultim și definitiv, era o chestiune de viață și de moarte.

Ce însemna pentru un critic preocupat în exclusivitate de latura estetică a operei, romanul *Oblomov*? În cel mai fericit caz, dacă avea norocul să ghicească despre ce e vorba — un roman foarte bun. Și dacă se înșela în apreciere, ce se întâmpla? Nu se întâmpla nimic. A greșit — a greșit! Nimic catastrofal. Dar dacă nimerea bine cu aprecierea sa, ce se întâmpla? Tot nimic. Cu Dobroliubov, lucrurile stăteau oarecum altfel. Pentru el era o problemă de viață și de moarte să știe ce fel de roman este *Oblomov*. Dacă era o capodoperă de artă, în care adevărul vieții se oglindește esențial și durabil, se puteau trage niște concluzii extrem de importante în legătură cu viața rusă, cu procesele sociale și morale în curs de cristalizare, în legătură cu perimarea valorii progresiste a unei întregi categorii de oameni considerați pînă atunci „oameni înaintați” și deveniți pe nesimțite „oameni de prisos”. Dobroliubov a știut să tragă aceste concluzii, autorizat fiind de adevărul artistic al operei lui Gonțarov și din critica necruțătoare făcută generației anterioare a dedus necesitatea revoluționară a apariției „oamenilor noi”, conducători ai conștiinței poporului rus, a dedus rolul istoric al generației democraților-revoluționari, căreia îi aparținea el însuși.

Credem că din acest exemplu, reconstituit foarte sumar și incomplet, încă se poate înțelege ce fel de critic a fost Dobroliubov și în ce măsură este actuală marea sa lecție. Dobroliubov, acest „tar al rațiunii” cum l-a numit Nekrasov, rămîne o prezență vie în critica literară și în genere în gândirea înaintată, revoluționară a timpurilor noastre.

L. Raicu

Al. Iașin

In cabinetul lui Ilici

Se petrecu-nainte cu decenii.
Dar mai auzi și azi cite un zvon.
La ușa cabinetului lui Lenin,
Sta un ostaș cu pușca
de planton.

Din zori la post, sta, neluat în seamă,
La umăr arma,
drept și nemîșcat.
Prin coridor,
pachele, -o cablogramă,
un du-te vino aspru, agitat.
Veneau tovarăși, citu-i ziua mare,
pe care-i cunoștea doar din ziare.

Și de pe front se aduceau vești rele.
Țărani
din cine știe ce cotlon
veneau să-i sfătuiască-n clipe grele,
pe lingă omul ce era planton.
Și straja sta — o veghe ne-nteruptă —
în timp ce Lenin conducea la luptă.

Dar Ilici îl zări. Părindu-i rău,
se-apropie de ușă, fără pripă,
Pe-un scaun, iată, în biroul său,
el îl pofti:

— Te rog să șezi o clipă!
Ei și? I-a spus să șadă... Cîte sunt
asemenea — și fapte și cuvinte...
Întreg e Lenin într-un fapt mărunț?
Și totuși, vezi, poporul ține minte...

În rominește de VERONICA PORUMBACU

Maiakovski

în rominește

Recenta apariție în versiune rominească a „Operei poetice” a lui Vladimir Maiakovski se impune ca un eveniment remarcabil în viața noastră literară. Cititorului român i se oferă astfel, integral, în tălmăcirea lui Cicerone Theodorescu de o certă valoare artistică în aspectele ei majore, imaginea copleșitoare a geniului poeziei proletare. De la programaticul poem „Norul cu pantalon”, scris în 1914—1915, la vârsta de 22 de ani, și reprezentînd „freamătul vulcanic al sentimentelor contradictorii”, dar de revoltă împotriva orînduirii burgheze și a universului ei și pînă la începutul vigoasei simfonii, rămasă neterminată, despre primul cincinal, care trebuia să fie poemul în gura mare, masivul volum închide în cele peste patru sute de pagini de poezie o operă unică în ansamblul literaturii mondiale contemporane, reprezentativă pentru profilul poetic al secolului 20.

Se află în această minunată carte de poezie și acei zguduitori „Vladimir Ilici Lenin” și acea modernă epoece închinată revoluției proletare „150.000.0000” și „Horoșo”, „Poemul lui Octombrie” și tulburătoarele versuri de dragoste din ciclul „Iubesc”.

Dăruiți în întregime cauzei revoluției, în numele idealurilor mărețe pentru care a trăit și a scris arzînd ca o flacără vie, tulburătoare prin incandescența ei, Vladimir Maiakovski a intruchipat ca nimeni altul în opera sa partinitatea comunistă, declarîndu-și nu o dată crezul:

„Calitatea versului / eu după comunism o măsoz, / în comunism / cu toată dragostea mi-o string, / comunismul / este / adevărul cel mai adînc”.

În această credință adîncă, care făcea să bată clipă de clipă inima lui uriașă și puternică se află însuși izvorul geniului său poetic, al uimitoarei și cuceritoare lui poezii care a spart curajos toate canoanele, irumpînd asemeni lavei fierbinți a unui vulcan.

Recunoscută și îmbrățișată pe toate meridianele, poezia lui Maiakovski împlinește și încunună, azi,

pria mesajul ei revoluționar, profetia impresionantă din stihurile care îl definesc și dimensiunile:

„E toată / înarmată / pînă-n dinți,
/ și pîn'la ultima din filele-i fierbinți, / a ta e, / pentru tine e. / a robului / de pînă ieri, / oștirea-mi arzătoare, / — / o, proletariat al globului!”

Astfel, conștient de misiunea universală a idealului său, poetul a creat, cu o forță generalizatorie proprie geniului, o poezie care a răspuns, la timpul său, și răspunde și azi, cu aceleași imense și agitatorice rezonanțe comenzii sociale a veacului.

Abordînd și atacînd fără nici o rezervă temele cele mai aride — după vechile precepte poetice — încorporînd versului său cuvinte care păreau a fi, prin excelență, de natură intim-prozaică, frîngînd versul clasic și supunîndu-l cu o putere unică voinței sale, Maiakovski a revoluționat nu numai conținutul poeziei ci și prozodia însăși.

Citînd, ascultînd, versurile maiakovskiene în suflet, în conștiință îți pătrunde convingerea limpede că aceasta este cu adevărat poezia lumii noi, poezia proletariatului. În ritmul, în imagistica ei, în întregul ei suflu optimist, în întreaga ei atmosferă, trăiește suflul, atmosfera specifică lumii proletare, lumii revoluției, lumii comuniste. Vibrantă, agitatrică, încărcată de electricitate, poezia lui Maiakovski poartă pe aripile ei nimbul strălucitor al luptelor și victoriilor oastei proletare în veacul nostru 20.

Manifestîndu-ne bucuria de a-l putea citi pe Maiakovski în rominește, nu putem să nu relevăm munca, realmente uriașă, desfășurată de poetul Cicerone Theodorescu, exprimîndu-ne admirația pentru stăruința cu care, ani de zile, el a rămas aplecat deasupra stihurilor genialului cîntăreț al revoluției, izbutînd să ne redea o versiune cu adevărat maiakovskiană. Încărcată de electricitatea și de originalitatea imagisticii.

Dinu Săraru

★ FILMUL ★

**SERGHEI
IUTKEVICI
DESPRE**

CREATORI, FILME, ORGANIZAȚII

Cunoscutul regizor Serghei Iutkevici a împărtășit unui reporter de la „Sovetskaia Kultura” câteva opinii despre legăturile internaționale ale Uniunii cineaștilor sovietici, din care spicuiem cele de mai jos.

— Am dori să cunoaștem activitatea comisiei pentru legături internaționale de poartă Uniunea cineaștilor sovietici, contribuția ei la înțelegerea reciprocă și apropierea creatoare dintre măștrii cinematografilor din diferite țări. Care sînt principalele țări ale acestei comisii?

— În primul rînd, să popularizeze peste hotare arta sovietică și să facă cunoscut cineaștilor noștri tot ce e nou în lumea filmului. Ne străduim să lărgim contactele personale, schimb de filme, colaborarea cu organizațiile naționale și internaționale.

— Așa dar, oameni, filme, vreți să ne furnizați și câteva amănunte?

— Evocarea contactelor personale ar putea fi începută cu un episod petrecut la recentul Festival de la Moscova. Cunoscutul regizor italian Luchino Visconti a fost atacat de o adevărată comă post de fotoreporter, înarmată cu blitz-uri, Visconti îi privea foarte surprins: „Cum, eu doar obiectul acestei agitații? Doar nu sînt stea de cinema!”

Intr-adevăr, în tradiția occidentală există un cult al actorilor — așa numitele stele. Autorii filmelor, de obicei de filmare, rămîn în totdeauna în umbră. Noi ne străduim să stabilim legături care să facă cunoscută activitatea cineaștilor specialiști. Astfel, pentru prima oară, am organizat o expoziție cu lucrările pictorilor de decorii de film (deschisă mai întîi în R.D.G., iar acum urmează să fie expusă în R.P. Ungară). O altă expoziție — de schițe ale lui Serghei Eisenstein — a fost organizată în patru țări și în curînd va ajunge și într-o a cincea — în Olanda.

Se înțelege și în contactele personale și în schimburile de filme și în reprezentanții ai tuturor profesiilor.

— Și genurilor?

— Evident. Filmele documentare și de popularizare științifică sînt pretutindeni foarte puțin cunoscute de spectatori. Iar măștrii acestor genuri se cunosc și ei prea puțin unul pe altul. Iată de ce ni se pare important să stabilim contacte cu autori de scurte metraje din Polonia, Bulgaria, Cehoslovacia, Franța („Grupul celor treizeci”), Anglia („Cinematograful liber”). I-am invitat la noi, am vizionat o mare parte din filmele lor, le-am pus la dispoziție filme sovietice.

— Cu asta ați și trecut de la capitolele cineaștilor la capitolele filme.

— De fapt, cele două capitole nu pot fi despărțite. Doar nu ne întîlnim ca să bem ceai și cafea. Ci vrem să aflăm despre realizările colegilor noștri și să le fim, la rîndul nostru, utili pe cît ne stă cu putință. În cursul întîlnirilor se creează o atmosferă de lucru, un climat pozitiv și de încredere, un climat de prietenie, care mi se pare foarte folositor.

— La această opinie a cineaștilor sovietici se raliază și oaspeții?

— Vă pot oferi exemple concludente. Cunoscutul regizor cehoslovac Jiri Weiss ne-a rugat să-i

citim și să ne spunem părerea despre scenariul noului său film. I-am dat multe sugestii, dintre care o bună parte au fost acceptate și valorificate de regizor. Și fiindcă a venit vorba, vreau să vă spun că în film există și rolul unui soldat rus, rol în care a fost distribuit, prin intermediul nostru, Oleg Strijnev.

— Fără îndoială că ați putea să ne relatați multe lucruri interesante și despre legăturile cu organizațiile cinematografice.

— Ca și cu organizațiile internaționale de creație, cineaștilor sovietici participă intens la activitatea Uniunii internaționale de cinematografiști și televiziune, a Asociației internaționale a filmului de desen animat. Am primit de asemenea cu mare satisfacție prima conferință internațională a autorilor de filme — scenariști și regizori.

Cîteva cuvinte despre filmotecă. O activă prezentare a istoriei artei cinematografice sovietice este Filmoteca franceză. E de ajuns să menționăm ciclul de vizionări organizat cu tema „Cinematografia sovietică din anii 30”, pe rîndul a două puține cunoscute în Occident. Cu acest prilej a fost astfel prezentată „Marea troică” (Eisenstein, Pudovkin, Dovjenko — mai exact, creația lor din perioada filmului mut), și mai apoi, cinematografia sovietică de după cel de-al doilea război mondial. Filmoteca Muzeului de artă con-

temporană din New York organizează cu regularitate seri de cinematografie sovietică și nu ne rămîne decît să-i dorim directorului ei, d-l Griffith, care are același nume cu clasicul cinematograful american, să-și îmbogățească și mai mult repertoriul.

— Și acum, v-am ruga să ne împărtășiți cîteva din părerile cu privire la viitoarele schimburi internaționale.

În momentul de față ne pregătim pentru cea de a patra Săptămîină internațională a filmului de scurt metraj și de documentar de la Leipzig (filmele sovietice au luat parte și la Săptămîna anterioară, desfășurată anul trecut).

Așteptăm, apoi, oaspeți de peste hotare. Din Polonia de pildă, urmează să sosească actrița Lucina Winicka, regizorul Wladzimesz Kutz, scenaristul Tadeusz Konwicz. După care vom înfrunți la Moscova un grup de cineaștilor italieni: Giulietta Masina, Federico Fellini și noile celebrități — regizorul Michelangelo Antonioni și actrița Monica Vitti...

Printre personalitățile din cinematografia occidentală cu care am stabilit contacte mai strîns aș dori să-i amintesc pe englezii James Queen, directorul Institutului de cinematografie din Marea Britanie, regizorul și criticul Lindsay Anderson, regizorul Richard Neems; dintre americani, pe regizorul și producătorul Josua Logan, pe scenaristul și criticul John Lawson; din Italia, pe Giuseppe de Santis; dintre reprezentanții cinematografului francez, pe regizorul Louis Daquin și Jean Paul Le Chanois, criticii Marcel Martin și Georges Sadoul, secretarul general al filmotecii franceze, Henri Langlois. Și, evident, pe documentaristul olandez Joris Ivens. Nădăjduim că numărul bunilor noștri prieteni de peste hotare va crește cu fiecare an.

REFLECTOR

După terminarea filmului „Evdokia”, în care a avut rolul titular, Liudmila Hitiava a fost invitată să vorbească într-o nouă ecranizare, după o operă a lui Gogol. E vorba de filmul în culori „Serile în sat lângă Dikanka”, realizat în studiourile din Moscova, de regizorul Alexandr Rou. Hitiava deține rolul unui personaj foarte popular — frumoasa Soloha.

Revista „Iskusstvo Kino” publică în ultimul ei număr, un scenariu de Semion Gluhovski, intitulat „Acoperișul și cerul”. În prolog, autorul relatează o întâmplare care a dus la nașterea acestui scenariu. Inițial, el intenționa să scrie despre un tovarăș de front, un as al aviației, astăzi pilot de încercare. În cursul unei discuții, acesta l-a convins, însă, să scrie despre mecanicul Rojkov, cu care s-a împrietenit în anii războiului, despre familia și destinul acestui om simplu sovietic.

Printre noile producții ale studiourilor sovietice care rulează în cursul acestei luni pe ecranele din Moscova, se află filmul „Înainte de răsăritul soarelui”, o producție care a dus la nașterea de năvală a scriitorului armean Aksel Bakunet, „Oameni buni”, film realizat după un scenariu de Gheorghi Mdivani, o transpunere cinematografică după piesa lui A. Sofronov, „Inima nu iartă”, a cărei acțiune se petrece în mediul colhoznic, filmul cineramic „Ultimul viraj” ș.a.

Studiourile „Mosfilm” ecranizează „Familia Kuprianov”, inspirată de romanul „Mosotimpuri” al Verei Panova. Filmul este realizat de A. Efros, regizor teatral, care se află la prima sa creație în cinematografie. De altfel, și aproape toți interpretii sînt actori de teatru: E. Fadeeva (Dorofeia), Innokentii Smoktunovski (Ghenadi), E. Orlova, (Iulka), V. Ermolova (mama lui Sașa) ș.a.

Igor Fomcenko interpretul micului violonist

Un film scurt dar o mare realizare:

Compresorul și vioara

Filmul tinărului Tarkovski „Compresorul și vioara”, intitulat oficial și modest „lucrare de diplomă”, se numără printre realizările artistice care te urmăresc mai mult decît un tangou, fie el și ultimul...

Sașa, un băiat de 7-8 ani, violonist, se împrietenise cu Serioja, tânăr muncitor, se împrietenise cu mama sa Serioja să meargă la cinema cu Serioja pentru că după amiază vin în vizită Natașa și mama ei. Asta-i tot. Tensiunea reală și neobișnuită, născută din acest „subiect plat”, constă în schimbul de emoții Sașa — Serioja și Serioja — Sașa în contextul unei zile normale de construcție comunistă, azi, la Moscova. Tensiunea se organizează lent. Lent, deși e vorba de un scurt metraj, lent, deși e vorba de un film avînd ca erou un copil. Copiii, după cum oricine știe, dau naștere la filme șugubețe, ștregărești, cu geamuri sparte, în ritm antrenant și plin de replici „deștepte”.

În această lumină de loc îndulcită de veșnicele gingășii puerile (poate secvența demolării să aibă iz de basm, mai ales cînd peste ruine apare strălucirea mirifică a Universității Lomonosov) — copilul normal devine artistic Om, iar omul normal care muncește, capătă artistic dimensiunea Copilului. Interesul osmozei pornește de la răsturnarea unui raport bine încetățenit în arta reflectării copilului: de obicei copilul „deschide ochii” asupra lumii; o receptează și — umor, delicatețe, uneori chiar dramă și multă dramoletă (vezi: „Omă cu pantaloni scurți”). Tarkovski vede altfel: Omul a face din Sașa un precoc de velle, nici măcar idealizîndu-i talentul de violonist — generozitate la care sufletul nu al oricărui spectator i-ar da dreptul — el vede în puștanul lui o energie activă, care dă, care formează, care influențează profund lumea celor mari. Prin micile întâmplări ale vieții, Sașa e tot timpul un egal al lui Serioja: mecanicul îl va învăța cum se taie piinea, nu pe picior ci sprîjinînd-o de piept, dar „muzicantul” îi va descrie cum se ține o vioară în mînă, de ce cutia ei e tăiată așa și nu altfel, ce e rezonanța. Și tot așa, în dialogul cel mai „normal”, după ploaie, se realizează contactul cel mai solid al tensiunii. Fascinat de vioară, Serioja va spune atît: că la vîrsta lui Sașa el trăia în război. Și ascultă într-un „plan” foarte lung, melodia tovarășului său despre care nimeni nu ne spune dacă va deveni un Paganini; și nici pe noi nu ne apasă această problemă... Iar în final, căutarea reciprocă a celor doi bărbați — puștii stînd în casă, sub cheie, trimițînd celui de jos avionul de hîrtie pe care a scris patetic: „Nu sînt vinovat”, iar celălalt, neprimind mesajul și așteptînd zadarnic în fața cinematografului unde rulează clasicul „Ceapaev” — are un fior prelung de tristețe superioară, proprie, categoric, oamenilor maturi și care te trimite cu gîndul la suferințele prietenilor curate din frumusea nobila literatură rusă. Numai că drumetșea tensiunii — odată reieșită din jocul lent al imaginii și organizînd brusc altfel materialul diurn de pînă acum — apare înțeles clar frumuseții comuniste, în care oamenii, peste vîrstă, sînt atît de deschis și spre frumos, spre marile zone estetice. Rar am văzut film în care aceste probleme sînt abordate social-politică la ordinea zilei în U.R.S.S. — ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală — să transpară mai subtil — și deci mai clar —, să se topească mai delicat — și deci mai inteligent — în fluxul nostru emoțional, ca în tangenta dintre un greul compresor și o vioară, mai exact, o jumătate de vioară, pe măsura unui copil...

Radu Cosașu

azi dăm
cuvîntul

o săptămână Suceava

Forme variate de activitate

În ultimul timp, principalele acțiuni ale Consiliului regional A.R.L.U.S. Suceava au fost axate pe tematica cea mai actuală: Programul P.C.U.S. adoptat de cel de-al XXII-lea Congres. În vederea popularizării acestui document epocal, în colaborare cu S.R.S.C. au fost organizate în toată regiunea expuneri pe teme: „Un grandios program de construire a comunismului”, „Cultura comunismului — o treaptă superioară în dezvoltarea culturală a omenirii”, „Munca omului în comunism”, „Profilul muncitorului în comunism”. Pentru a ilustra interesul cu care au fost urmărite aceste expuneri putem arăta că ele au fost ținute în 224 centre de regiune, raioane, comune și comisii A.R.L.U.S. și au fost audiate de circa 30.000 cetățeni.

Popularizarea Programului P.C.U.S. a fost făcută de asemenea și în cadrul a 18 simpozioane. De mult succes s-au bucurat simpozioanele pe teme: „Totul pentru om” și „U.R.S.S. construiește comunismul — viitorul luminos al întregii omeniri”. Tot în legătură cu popularizarea Programului P.C.U.S. ca și, în general, a documentelor Congresului al XXII-lea al P.C.U.S., multe comisii A.R.L.U.S. au

de Constantin Kațoi

Președintele Consiliului regional
A.R.L.U.S. Suceava

organizat audii colective la radio și citirea unor capitole din Raportul de activitate al C.C. al P.C.U.S. și din Raportul cu privire la noul Program al P.C.U.S. prezentate de tovarășul N. S. Hrușciov.

O altă serie de conferințe, simpozioane, concursuri au fost axate pe popularizarea realizărilor Uniunii Sovietice în îndeplinirea septenarului. În această ordine de idei s-a pus mai ales accentul pe teme care au continență cu specificul regiunii noastre. Ținând seama că în regiunea noastră există, de pildă, multe exploatare forestiere și multe unități agricole socialiste au fost expuse teme ca: „Brigada complexă cu acord global de lucru”, „Pe pământurile desțelenite”, „Irigațiile în U.R.S.S.”, „Construcții de adăposturi ieftine pentru animale”, fără a neglija bineînțeles alte teme interesante ca „Tehnică nucleară în septenal”, „Agricultura sovietică, cea mai înaintată agricultură din lume” etc.

Temerarele zboruri în Cosmos ale cosmonauților Iuri Gagarin și Gherman Titov au constituit obiectul unor interesante concursuri intitulate: „U.R.S.S. pe drumul cuceririi Cosmosului” și „Drumeți prin Cosmos”. Primul concurs a fost organizat pe bază de bulletine cu întrebări, difu-

zate în toată regiunea și s-a bucurat de o largă participare; au fost completate astfel peste 88.000 de bulletine. Pe baza lor, prin tragere la sorți, au fost atribuite 7 călătorii în Uniunea Sovietică și numeroase premii în obiecte. Al doilea concurs a fost organizat în colaborare cu Comitetul regional U.T.M. și a înregistrat participarea a peste 27.000 de concurenți.

Căutăm să folosim metode cât mai variate și în popularizarea literaturii și artei sovietice. Am putea cita astfel: serile literare și de poezie, recenzii de cărți, serile de întrebări și răspunsuri, expozițiile și standurile de cărți, întîlnirile cu scriitorii.

O formă de activitate mult folosită de Consiliile și comisiile A.R.L.U.S. este și aceea a întîlnirilor dintre oamenii muncii din regiunea noastră cu cei care au vizitat sau au studiat în Uniunea Sovietică. Numai în luna octombrie a.c. au avut loc 39 de asemenea întîlniri la care au participat circa 10.000 de cetățeni.

În genere, de altfel, Luna prieteniei din anul acesta a trezit un interes excepțional din partea oamenilor muncii din regiunea noastră, împrejurare care a cerut și Consiliului regional A.R.L.U.S. să depună o activitate sporită. Lucru care s-a vădit și în bilanțul Lunii — ce a totalizat un număr de 1.888 de manifestări, la care au participat peste 311.000 de cetățeni.

Consiliul regional A.R.L.U.S. își propune ca și în viitor să găsească mereu noi forme și metode de muncă, cât mai interesante și mai atractive

In repertoriul nostru...

În repertoriul teatrului nostru, alături de dramaturgia românească, un rol extrem de important îl joacă piesele din dramaturgia sovietică și operele reprezentative pentru marea tradiție teatrală rusă. În prima stagiune 1958-1959, am prezentat piesele „Bătrînețe zburciată” de Rahmanov și „Mașenka” de Afinoghenov. Ambele au fost reprezentate de cite 24 ori în oraș și în regiune și au fost vizionate de peste 15.000 oameni ai muncii. Spectacolele cu „O chestiune personală” de Al. Stein prezentate numai în orașul Botoșani de 17 ori, în fața a peste 6.000 spectatori, populara comedie „Nunta lui Krecinski” a clasicului rus Suhovo-Kobelin, cronică eroică a înălțării în taiga a orașului Komsomolsk — „Orașul visurilor noastre” piesa dramaturgului Arbuzov și „Doi încăpățânați”, piesa lui Nazim Hikmet și Vera Tuleakova în premieră pe țară, au licitat, de asemenea, întregului nostru colectiv un studiu aprofundat al vieții sovietice.

Aceste piese, împreună cu „Misiune specială” de S. Mihalkov, spectacol prezentat în colaborare cu Casa pionierilor, manifestări închinare lui Lenin și în cinstea marelui Octombrie, spectacolul omagiază Cehov, recitalurile de poezie sovietică și din poezia clasică rusă, ca și alte manifestări închinare dramaturgiei ruse și sovietice, comedia „O zi de odihnă” de V. Kataev, prezentată în cursul stagiunii trecute, au constituit pentru cei aproape 60.000 spectatori din regiunea Suceava și o neîntrecută școală de idei și sentimente generoase, de umanism socialist.

Pentru stagiunea actuală, repertoriul este încă în curs de definitivare dar de pe acum putem spune că, la fel ca și în anii trecuți, dramaturgia sovietică și cea clasică rusă își vor afla în el oglindirea pe care o merită

Eugen Aron

Regizor al teatrului „Mihail Eminescu”
din Botoșani

Printre muncitorii forestieri

În raionul Vatra Dornei își desfășoară activitatea multe unități de exploatare și industrializare a lemnului. De aceea, una din preocupările Consiliului nostru raional este de a populariza în rândul lucrătorilor din aceste unități tehnica și metodele avansate de muncă sovietice. Lucru pe care îl facem prin conferințe, jurnale vorbite, simpozioane științifice etc.

Ținând seama de specificul muncii, o seamă din conferințele expuse în fața lucrătorilor forestieri au la bază teme legate de procesul de producție. Astfel au fost expuse conferințele: „Din experiența muncitorilor forestieri sovietici”, „Brigăzile de muncă comunistă din U.R.S.S.”, „Brigada complexă cu acord global de lucru”. Ele au fost ținute de cadre calificate la gurile de exploatare forestieră din Negrișoara, Barnar, Dornișoara. Prezentarea lor a stîrnit un viu interes și a contribuit la organizarea unor brigăzi complexe cu acord global de lucru.

Expunerea acestor conferințe a avut influențe pozitive și în sectoarele de industrializare a lemnului (la unitățile „Bernat Andrei” și „Dorna Foresta”) unde, punîndu-se în aplicare unele metode ale forestierilor sovietici s-a îmbunătățit calitatea chereștelor.

Răspîndirea metodelor înaintate de muncă sovietice se face și prin convorbiri organizate de comisii A.R.L.U.S. În hala gaterelor din combinatul „Bernat Andrei” maistrul Iosif Moldovan obișnuiește să prelucreze, de pildă, articolele apărute în „Veac nou” despre munca forestierilor sovietici.

Se înțelege, însă, că muncitorii, tehnicienii și inginerii forestieri doresc să cunoască și realizările sovietice pe alte tărîmuri. Străduindu-se să le satisfacă această dorință, Consiliul raional A.R.L.U.S. a organizat în unitățile forestiere „Bernat Andrei”, „Dorna Foresta”, gurile de exploatare forestieră de la Rusca, Dornișoara, Broșteni expuneri pe teme ca: „O istorică realizare a științei și tehnicii sovietice — lansarea primului om în spațiul cosmic”, „Nava Vostok-2, o nouă realizare a științei și tehnicii Uniunii Sovietice”. De asemenea, în timpul lucrărilor Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. a fost prelucrat, pe capitole, proiectul de Program al P.C.U.S. și s-au organizat audii radiofonice colective. La combinatul „Bernat Andrei” a fost expusă conferința: „Un grandios program de construire a comunismului”.

Foarte apreciate sînt și concursurile „Cine știe ciștigă”. La un asemenea concurs, pe tema „Drumeți prin Cosmos”, au participat mai mulți concurenți din cadrul I. F. Vatra Dornei, iar unul din ei a cîștigat premiul al doilea.

Emanoil Bunceanu

Președintele Consiliului
raional A.R.L.U.S. Vatra Dornei

„Călătorie pe Volga”, o expoziție de stradă care a stîrnit mult interes.

PE SCURT

● Popularizarea cărții sovietice se bucură de un adevărat succes în comunele raionului Botoșani unde, în cursul lunii octombrie de pildă, au fost organizate 85 de seri literare, 29 seri de poezie și 28 standuri de cărți; la aceste manifestări au participat circa 12.000 de țărani muncitori.

● Bibliotecile din comunele Bucecea, Cucorâni, Sulița, Roma, Trușești, Todireni au organizat recenzii despre romanele „Mama” de M. Gorki, „Așa s-a călît oțelul” de N. Ostrovski, „Ștepa vulturilor” de Stepan Bubenov, „Frații Erșov” de Koecov, „Secerîșul” de Galina Nikolaeva

● În ultimul timp Consiliul raional A.R.L.U.S. Cimpulung a depus multă stăruință în vederea popularizării politicii de pace a U.R.S.S. și a țării noastre. În 14

cămine culturale din raion a fost expusă conferința „Necesitatea încheierii Tratatului de pace cu Germania” iar la stația de radiorificare a orașului și în cercurile de citit din comune au fost prezentate materiale și articole din ziare despre politica externă a Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste. La liceul „Dragoș Vodă” din Cimpulung a fost organizat un simpozion cu tema: „U.R.S.S. bastion al păcii” și o seară literară închinată luptei pentru pace.

● În cursul anului școlar 1960-1961, în regiunea Suceava au urmat și absolvit cursurile populare de limba rusă, la ciclul I — 200 de cursanți, la ciclul II — 83 de cursanți. Pentru anul școlar 1961-1962 s-au înscris numai la ciclul I 502 cursanți.

O agitație vizuală atractivă

Agitația vizuală ocupă un loc important în munca noastră. Pentru a-și păstra caracterul ei interesant și atractiv, agitația vizuală trebuie să fie mereu reîmprospătată. La centrul de regiune se organizează de aceea lunar expoziții de stradă. În felul acesta numeroși cetățeni au putut să vizioneze expoziții pe teme ca: „Siberia de azi”, „Prin Ucraina Sovietică”, „Viața și opera lui T. G. Șevcenko”, „Realizări ale științei și

tehnicii sovietice”, „Din viața cotidiană a oamenilor sovietici” ș.a.

Eficacitatea agitației vizuale rezidă apoi în actualitatea temelor ei — împrejurare de care Consiliul nostru regional caută să țină totdeauna seama; de citeva zile numeroși oameni ai muncii vizionează astfel la Suceava interesanta și instructiva expoziție „Un mare program de construire a comunismului în U.R.S.S.”.

Consiliile A.R.L.U.S. din regiune se străduiesc să folosească materialul de agitație vizuală de care dispun în mod diferențiat, ținînd seama de specificul local. La clubul muncitoresc din Iacobeni al întreprinderii miniere, „Vatra Dornei”, de exemplu, a fost expus grupajul de fotografii „Activitatea minerilor din Karaganda” în timp ce la clubul uzinelor textile „Moldova” din Botoșani a fost prezentat un grupaj de fotografii despre „Ivanovo — orașul textileștilor”. Raionul Săveni este un raion exclusiv agricol. Este firesc, deci, ca aici să întîlnești o agitație vizuală adecvată. Și într-adevăr, lucrătorii din agricultura acestui raion au avut posibilitatea să vizioneze expoziția „Mai multă carne, mai mult unt, mai mult lapte”. Pentru a face cunoscut înaltul grad de mecanizare al lucrărilor agricole din U.R.S.S., cu ajutorul comisiilor A.R.L.U.S. din comunele Știubeni, Miorcani și Vorniceni, a fost prezentată expoziția „Mașini noi pe ogoarele Uniunii Sovietice”, vizionată cu interes de mulți țărani colectivști și întovărășiți.

Nicolae Latis

Secretar al Consiliului regional A.R.L.U.S.
Suceava

SPORT

Unsprezece mari maeștri inir-un campionat...

Neobosit e Tal! Purtind încă pe frunte laurii strălucitei victorii de la Bled (unde abia acum o lună a surclasat pe cei mai buni șahiști ai Occidentului), acum îl găsim din nou în mijlocul arenei șahiste, angajat într-o altă întrecere, după părerea noastră mai grea și mai obositoare. De data asta, fostul campion al lumii se află în fruntea listei participanților la cel de-al XXIX-lea campionat al Uniunii Sovietice, care a început la 16 noiembrie la Baku și care pînă la 20 decembrie va ține fără îndoială încordată atenția șahiștilor din lumea întreagă.

Intr-adevăr, este vorba despre un campionat neobișnuit de „tare”. Pentru a ne da seama de acest lucru este de ajuns să facem o sumară comparație cu concursul internațional de la Bled, considerat de presa șahistă ca unul dintre cele mai mari turnee organizate în ultimii ani. Cu mari eforturi organizatorii au reușit să reunească la acest concurs 15 mari maeștri din toată lumea, (între care patru sovietici și cinci maeștri internaționali). La Baku vor fi prezenți 10 mari maeștri reprezentînd o singură țară, între care doi foști campioni mondiali (la Bled a fost unul singur) și 11 maeștri de prima forță.

Să aruncăm o privire asupra listei participanților. În primul rînd, cei doi foști campioni ai lumii: Mihail Tal și Vasili Smîșlov, cărora li alăturăm o strălucită pleiadă de mari maeștri. În fruntea lor se află mereu tînărul Paul Keres, fostul candidat la campionatul lumii, David Bronstein (care pare să fi revenit în ultimul timp în formă), foștii campioni uniionali Iuri Averbach și Mark Taimanov și, în sfîrșit, Boris Spasski, Lev Polugaevski, Ratmir Holmov și E. Vasiukov.

Fiecare dintre acești mari maeștri are la activul său cel puțin cîteva succese în arena internațională, iar palmaresul multora constituie o ade-vărată serie de strălucite victorii.

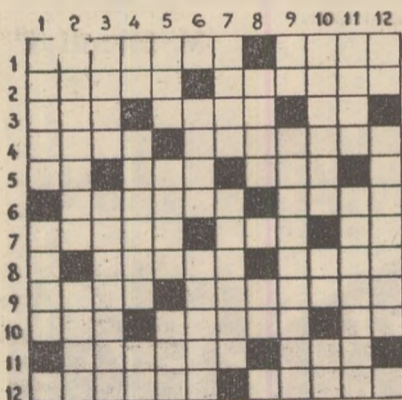
În fața acestei pleiade, sarcina maeștrilor nu va fi ușoară. Experiența campionatelor unionale a arătat, însă, că aproape întotdeauna aceștia din urmă, luptînd cu mare ambiție, reușesc să ție piept cu succes puternicilor lor adversari, dînd astfel întrecerii un deosebit interes sportiv. De altfel, în rîndul maeștrilor găsim jucători de talia lui R. Nejmîtdinov, cunoscut șahiștilor noștri din timpul turneului internațional de la București, din 1954, (cînd a ocupat locul II, înaintea marilor maeștri Holmov, Filip, Pachman, O'Kelly etc), pe V. Baghirov (care la al XXVII-lea campionat unional a ocupat locul IV), pe campionul Gruziei, B. Gurghenidze (care a jucat chiar în primăvara acestui an la București, făcînd patru remize cu Ciociltea) și o serie de alți jucători care s-au calificat în cadrul unor semifinale grele, mai tîrziu decît finalele campionatelor naționale din multe țări. În rîndurile lor găsim pe cel mai tînăr participant, V. Savon din Leningrad, care nu are decît 21 de ani și în al cărui palmares găsim o victorie la concursul internațional al juniorilor disputat anul acesta la Lvov.

După cum se vede, o asemenea participare face cu totul imposibilă orice încercare de a prevedea pe învingător. Va reuși oare Tal turul de forță de a cîștiga și acest concurs? Sau e poate rîndul lui Spasski, care în ultimele campionate unionale a trecut mereu pe lîngă tîtu, sau al lui...

Pentru a desemna pe toți candidații cu șanse reale la titlu ar trebui să înșirăm cel puțin jumătate din numărul participanților. Să lăsăm, însă, mai bine sarcina rezolvării acestei probleme înșiși jucătorilor care, nu ne îndoim, vor face tot ce le stă în putință pentru ca lupta pentru mult invidiatul titlu de campion de șah al Uniunii Sovietice să se desfășoare la același neîntrecut nivel cu care ne-a obișnuit această tradițională competiție.

S. Samarian

Tinerete

ORIZONTAL: 1) Compozitor sovietic, a compus „Imnul Federației Mondiale a Tineretului Democrat” și „Cîntec tineresc din Ural” — „...tineretii” de Teodor Bratu. 2) „Tînăra Gardă” de Iuli Meitus — Directorul minei din „Tînăra Gardă”. 3) În singe — Tînăra actriță din piesa „Pescărușul” de A. P. Cehov — Cu cît ai mai pușini cu atît ești mai tînăr (sing.) 4) Moscova — Compozitor sovietic, a compus „Marșul tinerilor apărători ai păcii”. 5) V — „...tineretii” de Mihai Dragomir — Campioni. 6) „...veseli”, cîntec de Hannes — Băiat foarte mic. 7) A compus „Sulta tinerescă pentru pian” — Actuali — Frunza bradului 8) Practicant al atletismului — ...Paladi, au-

torul cîntecului „Sub mîndre flamuri tineretii”. 9) Oleg Koșevoi și Vera Vasilievna din romanul „Tînăra Gardă” de A. Fadeev — „...mîndria țării”, cîntec de Alfred Mendelsohn 10) Decametri pătrați — A compus cîntecul „Tinerete” — Poștim. 11) Denumire nepolitică pentru părinți — Tînăr sportiv sovietic. 12) Copilă — Năvală tinerescă.

VERTICAL: 1) Scriitor sovietic, autorul cărților pentru tineret „Vi-tea Maleev la școală și acasă”, „A-venturile lui Habarnam și ale prietenilor săi” etc. — Personaj din romanul „Tînăra Gardă”. 2) „Zarvă între fete” de Miliutin și „Fetișă olandeză” de Kalman — București, unde a avut loc unul din Festivalurile Mondiale ale Tineretului și Studenților. 3) Bunica lui Oleg Koșevoi, conducătorul organizației „Tînăra Gardă” — Imprăștiat (vorbind de raze) 4) Pomadă — Poezii cu forme fixe — Prefix pentru doi 5) „Micul...”, povestire de V. Em Galan — Colnic — Tot... la Iași 6) Caraghios — Morală 7) Căzi — Legați printr-o strînsă prietenie 8) Vas, corabie — Pronume 9) Cînd intri și cînd teși din Homorod! — Clasic român, autorul basmului „Tinerete fără bătrînețe” 10) Urări în versuri adresate tinerilor căsătoriți — La orice tînăr! — Oraș antic 11) Cerbii nordului — Rîm (pl.) 12) Posezi — Termen de respect cu care se adresează la țară o persoană mai tînăra unui bărbat mai în vîrstă (dim.)

„În fiecare sticlă
un izvor de sănătate!”

SLANIC · HEBE · MALNAS
CĂCIULATA · LIPOVA
VİLCELE

Beti

APE MINERALE
NATURALE

se găsește de
vînzare

LA MAGAZINELE ALIMENTARE, ...
CENTRE DE CURĂ ȘI RĂCORITOARE .....

FABRICA DE ARTICOLE DIN TABLĂ

Codlea — Brașov, telef. 146

Vinde din stoc disponibil:

- Tablă zincată 1x700x750 m/m
- Curele din piele dim. 20, 60, 70 și 80 m/m
- Geam șlefuit pentru noptiere dim. 5x345x37.5 m/m
- Bureți din sîrmă 300 m/m
- Garnituri din piele „Nutring” de 120x96, 265x205, 290x250 m/m.
- Plăcuțe Vidia sub 3 gr. buc.
- Perii circulare de 300 m/m.

• prevedere
economii planificate
trageri de amorti-
zare lunare

Incheiați la

ADAS

ASIGURARI MIXTE DE PERSOANE

Zeamil

Zeamil

GOSPODINE!

Pentru prepararea de budinci, creme, supe, prăjituri, folosiți produsul „Zeamil”

Se recomandă în alimentația dietetică a copiilor și pentru diverse rețete culinare.

Se găsește de vînzare la magazinele alimentare.

Adresa asasinului e cunoscută!

● Un criminal nepedepsit ● Reportaj de senzație din Düsseldorf ● „Ei, și ce-i cu asta? Nimeni n-a întrebat de el” ● Cenușa Oradour-ului cere să se facă dreptate.

Pe biroul redactorului șef al unui ziar se afla o carte de telefon în limba germană. Timp de câteva zile, cartea aceasta voluminoasă pricinuse discuții furtunoase în redacție.

— Sînt convins că el e! — spusese emoționat colaboratorilor săi redactorul șef.

— Nu, e probabil o simplă coincidență de nume. Ce, puțini s-or fi numind așa la ei acasă? — îi replicase un colaborator.

— Dar inițialele sînt aceleași. Și apoi mai există și alte indicii...

— Fii serios, Roger! S-a anunțat doar oficial că a dispărut fără urmă. Și tu te iei după o carte de telefon...

— Cu toate astea, să încercăm să ne convingem. Neapărat! E o chestiune de onoare pentru noi — hotărîse ferm redactorul șef.

Discuția s-a petrecut acum un an în redacția ziarului francez „Echo du Centre”, care apare în orașul Limoges. S-a întîmplat să fie și eu de față. Explicîndu-mi motivul controversii, redactorul șef Roger Gouranche mi-a arătat un nume din cartea de telefon, subliniat cu roșu: „H. B. Lammerding, inginer, Falkenweg 1-43-07”. Am cercetat coperta și am constatat că era cartea de

Din discuția cu ziaristi din Düsseldorf, Gouranche și-a dat imediat seama că H. B. Lammerding, care locuiește pe Falkenweg 1, este chiar fostul general hitlerist, călăul Oradour-ului, comandantul diviziei SS, răspunzător de crime de război în Polonia, Uniunea Sovietică și Franța. Dacă ar fi dorit-o cît de cît, autoritățile franceze ar fi dat repede de urma criminalului. Lammerding este proprietarul unei mari întreprinderi de construcții, iar numele lui este bine cunoscut la Düsseldorf. Prin oraș circula autocamioane cu firma lui Lammerding.

Călăul Oradour-ului locuiește într-o vilă alcătuită din două clădiri legate între ele. Lammerding nu ascunde că a făcut parte din SS. Trăiește cît se poate de liniștit la Düsseldorf și din cînd în cînd pleacă în Spania spre a participa la adunările și congresele foștilor SS-iști. Fostul general hitlerist se bucură de protecția nedezmințită a autorităților vest-germane, fapt de care ziaristi francezi s-au putut repede convinge.

Gouranche și însoțitorul lui s-au apropiat de vila lui Lammerding spre a o fotografia. Grații metalice la ferestre, un gard de fier, iar îndărătul lui cîini uriași lătrînd. Cîteva minute au fost de ajuns pentru ca la semnalul lui Lammerding să sosească mașini cu polițiști. Ziaristi francezi au fost ridicați și duși la poliție. Aici au fost învinuiți de tentativă... de crimă. Interogatoriul a fost luat de doi ofițeri de poliție. Numai cu mare greutate au izbutit cei doi ziaristi să dovedească că n-aveau în mînă nici un fel de armă, ci numai un aparat de fotografiat.

— Am avut impresia — mi-a spus Gouranche — că aproape toată poliția din Düsseldorf îl păzește pe Lammerding.

Și s-ar putea prea bine ca această impresie să nu fie de fel exagerată, dacă avem în vedere că șeful poliției este Wener — odinioară unul din conducătorii lagărului de concentrare de la Buchenwald, care a trimis personal mii de oameni în cuptoarele lagărului hitlerist al morții. Unul dintre ofițerii de poliție care i-a interogat pe ziaristi francezi a recunoscut că Lammerding este într-adevăr fostul general SS.

— Ei, și ce-i cu asta? — a întrebat, însă, tot el. Nimeni nu ne-a cerut niciodată să-l extrădăm.

Probabil că familiile celor care au murit la Oradour și Tulle, că mii de alți francezi vor dori să știe de ce n-a fost căutat. Să știe cum e cu puțință ca un călău al poporului francez, condamnat la moarte de un tribunal francez, să trăiască liniștit ani lungi sub propriu-i nume, fără să se gîndească o clipă măcar să se ascundă. Și vor cere desigur să li se răspundă de ce oficialitățile franceze au pretins că nu-i cunosc adresa. Acum, cînd ziarul „Echo du Centre” a publicat un reportaj al corespondenților lor despre vizita făcută la Düsseldorf, cînd acest reportaj a fost reprodus de cîteva ziare din Paris, mulți francezi se gîndesc din nou la consecințele primejdioasei politici de alianță dintre cercurile conducătoare din Franța și Germania occidentală militaristă.

„Tochmai cînd scriam aceste rînduri am aflat că locuitorii din Tulle au adresat o cerere hotărîrită ministrului de Justiție al Franței. Da, francezii pot spune acum autorităților: „Adresa asasinului e cunoscută, acum are cuvîntul tribunalul!”

A. Potapov

In numărul viitor: „La telefon, Düsseldorf”.

Încotro mărșăluiesc?

Germania occidentală mărșăluiește. Prin fumul înăbușitor al pretențiilor instigatoare ale revanșarilor răzbate în întreaga lume tropăitul cizmelor soldățești.

„Deutschland, Deutschland, über alles!” zbură cît îi ține gura hulgăniei lui Adenauer. În josul unei fotografii înfățișînd o coloană de trupe ale Bundeswehr-ului, revista engleză „Today” a publicat strofele vechiului imn al cotropitorilor.

„Pacte, baze, revanșă” — sînt cuvintele întîlnite cel mai frecvent în marșurile compuse de hitleristi vest-germani. Comisvoiajori ai militarismului din R.F.G. cutreieră țări depărtate sau apropiate și încearcă să strecoare moartea în ambalajul isteriei anticomuniste.

Foarte recent, acest rol de comisvoiajor a fost jucat de ministrul de Război al Bonn-ului, Strauss, care a vizitat Norvegia

Așa cum a declarat chiar el, Strauss a dorit să discute cu guvernul acestei țări „un număr de probleme în legătură cu colaborarea în domeniul înarmării”.

Cancelarul Adenauer are, însă, pretenții și mai mari. Nu de mult el a declarat că nu este de acord cu situația care face ca numai președintele S.U.A. să poată da ordin de folosire a armei nucleare. Și a

cerut ca acest drept să fie extins și asupra NATO-ului, unde R.F.G. are un rol conducător.

„Germania occidentală mărșăluiește cu tot mai multă frenezie. Întrebarea e încotro? Căci tot așa au mărșăluit odinioară și hitleristi. Iar marșul lor i-a dus la un faliment rușinos

(Din ... somolskaia Pravda“)

ULTRASUNETE

— N-ai auzit ceva?
— Nu, nimic!

Desen de Boris Leo

telefon a abonaților din orașul vest-german Düsseldorf.

Lammerding... Ce simțăminte de durere și ură stîrnește acest nume în sufletele francezilor! În iunie 1944, generalul Lammerding, comandantul diviziei SS „Das Reich”, a ordonat unui detașament de pedepsire să radă de pe fața pămîntului orașul francez Oradour sur Glâne. La 10 iunie ordinul a fost executat întocmai. Oradour-ul a ars pînă la temelii. Casele au fost aruncate în aer și distruse iar populația exterminată. În biserica din Oradour hitleristi au ars de vii 240 de copii. În drum spre Oradour, din ordinul personal al lui Lammerding, SS-iștii s-au răfuit cu populația orașului vecin Tulle. La 9 iunie 1944, 99 de locuitori pașnici din Tulle, complet nevinovați, au fost spînzurați în piața orașului spre „a viri spaima în partizani”.

Călăul principal al Oradour-ului a scăpat de pedeapsă. În 1951, un tribunal din Bordeaux l-a condamnat la moarte în contumacie pentru crimele comise. La Tulle a fost înființat un comitet special, care a inițiat o campanie pentru predarea lui Lammerding autorităților franceze. Dar zadarnic au fost trimise ministrului Justiției sute de petiții și rezoluții adoptate la mitinguri. La toate întrebările referitoare la soarta lui Lammerding autoritățile franceze răspundeau mereu că n-au nici o informație despre locul unde se află și că în general după război Lammerding a dispărut parcă fără urmă. Și iată-l deodată în cartea de telefon a orașului Düsseldorf...

Recent, ziaristul francez Roger Gouranche și fotograful ziarului „Echo du Centre”, după ce au căpătat cîteva informații suplimentare, pe care nici pînă azi autoritățile oficiale franceze n-au putut (sau n-au vrut) să le capete, au plecat la Düsseldorf. De la prima cabină telefonică întîlnită în drum, Gouranche a telefonat la numărul indicat în carte.

— La telefon Lammerding — a răspuns o voce joasă.

— Vorbesc cu generalul Lammerding?

De partea cealaltă a firului receptorul a fost trîntit brusc.